

Regionstyrelsen

Tid: 2022-12-20, kl 11:00

Plats: Sal A, Regionens hus

- 1 Upprop
- 2 Val av protokollsjusterare
- 3 Fastställande av dagordning
- 4 Föregående mötesprotokoll
- 5 Aktuell information
- 6 Intern kontroll 1 - månadsrapport 2022 2022/79
Regionstyrelsen

Informationsärenden och aktuellt

- 7 Anmälan av informationshandlingar till 2022/175
regionstyrelsen 2022
- 8 Anmälan av delegationsbeslut till 2022/176
regionstyrelsen 2022
- 9 Från årshjulet: Rapport från Personaldelegation
och Upphandlingsdelegation
- 10 Rapport från Dataskyddsombud

Beslutsärenden till regionfullmäktige

- 11 Motion - Kultur för hälsa 2021/1342
- 12 Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast 2021/2146
vårdkontakt för alla äldre
- 13 Motion - Stärk kompetensen kring Endometriosis 2022/831
- 14 Motion - Fler vårdplatser inom rättspsykiatri 2022/1146
- 15 Aktieägartillskott till RJL tågdepån i Nässjö AB 2021/72

Beslutsärenden för regionstyrelsen

- 16 Förändrad organisation och verksamhetsdrift av 2022/2925
hälso- och sjukvårdens journaldepåer
- 17 Ombyggnation och utrustning – CT-lab i Eksjö 2022/3161
- 18 Avskrivning fordringar 2022/3168

Regionstyrelsen

Tid: 2022-12-20, kl 11:00

19 Almedalsveckan 2023

2022/2298

20 Övriga frågor

Kallade*Ordinarie ledamöter*

Maria Frisk (KD) ordförande
Marcus Eskdahl (S) 1:e v ordf
Malin Wengholm (M), 2:e v ordf
Rune Backlund (C)
Mattias Ingesson (KD)
Rachel De Basso (S)
Samuel Godrén (SD)
Per Svenberg (S)
Jimmy Ekström (L)
Sibylla Jämting (MP)
Thomas Bäuml (M)
Martin Nedergaard-Hansen (BA)
Pontus Lundgren (BA)
Håkan Karlsson Nyborg (SD)
Mikael Ekvall (V)

För kännedom*Ersättare*

Håkan Sandgren (S)
Pernilla Mårtensson (KD)
Emilie Walfredsson (C)
Carina Stende (S)
Sara Wallby (BA)
Anders Gustafsson (SD)
Mari Hultin (L)

Kim Strand (V)
Carl-Johan Lundberg (M)
Elisabeth Englund (KD)
Dan Sylvebo (-)
Nena Stamenkovic (S)

Magnus Bodenäs (BA)

Adjungerad

Per Eriksson (C)
Jon Hammarin-Heinpalu (MP)

Tjänstemän

Jane Ydman, regiondirektör
Mats Bojestig, hälso- och
sjukvårdsdirektör
Karin Hermansson, regional
utvecklingsdirektör
Patrick Nzamba, HR-direktör
Maria Berghem, ekonomidirektör
Siw Kullberg, kanslidirektör

Sammanställning av anmälda informationshandlingar till regionstyrelsen 2022-12-20

Ärendetyp	Ärenderubrik
Protokoll	AB Transitio – 2022-11-24 Höglandet Samordningsförbund 2022-11-17 Höglandet Samordningsförbund 2022-11-30 Finnvedens Samordningsförbund 2022-11-22 Samordningsförbundet Södra Vätterbygden 2022-11-23 Jönköpings läns arkivförbund 2022-10-31
Inkomna handlingar Inkomna ärenden Utgående skrivelser Övrigt	Inkomna ärenden 2022-09-21-2022-10-21 – 2022-11-24
Regeringsbeslut	Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende länsstyrelserna – III 3
Cirkulär från SKR	
Beslut/Meddelande från SKL	
Arbetsmiljöverket	
Övrigt	

Delegationsbeslut tagna av regionstyrelsens ordförande

Enligt delegationsordning från:

- Regionstyrelsen – 2019-03-26
- Nämnden för Folkhälsa och sjukvård – 2019-04-23
- Nämnden för Trafik, infrastruktur och miljö – 2019-04-23
- Nämnden för Arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet – 2019-04-24

Datum	Ärendetyp	Diarienummer
2022-11-24	RS 3.1	RJL 2022/260

Ärendemening
Delegationsbeslut om rätt att utse tillförordnad regiondirektör
Skäl för beslutet
Regiondirektörens befinner sig utomlands under tiden 2022-12-01-2022-12-08. För dessa dagar utses en tillförordnad regiondirektör
Beslut
Regionstyrelsen ordförande beslutar: <ul style="list-style-type: none">
• Utse Micael Edblom som tf regiondirektör under tiden ovanstående tid.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Maria Frisk
Regionstyrelsens ordförande

Personuppgifter

Namn Jane Ydman	Personnummer
Avdelning/Enhet Regionledning	Verksamhetsområde Regionledningskontoret

Utbildning, kurs, konferens, resmål (program, inbjudan bifogas ansökan)

Namn National Forum IHI samt Winter Camp	Programtid	Fr.o.m. 2022-12-03	T.om. 2022-12-07
Arrangör IHI Institute for Health Care Improvement	Ort/Plats Orlando USA	Totalt antal dagar inklusive restid (utresedatum-hemresedatum) Fr.o.m. 2022-12-01 T.o.m. 2022-12-08	
☒ Med lön ☐ Utan lön ☐ Studiebidrag			

Kostnadsberäkning

	Verksamhetens kostnad	Annan finansiär
Kursavgift		
Resekostnad (ange färdstätt)		
Logi (antal nätter x hotellkostnad)		
Lönekostnad		
Särskilda ersättningar (traktamente, färdtid)		
Övriga kostnader (t.ex. vikariekostnad, intäktsbortfall)		
Summa kostnader	0,00 kr	0,00 kr

Finansiering

☒ Verksamhetens utbildningskonto	☐ FoU-konto	☐
☐	☐	☐
Extern finansiär Medverkar som talare i flera seminarier.		

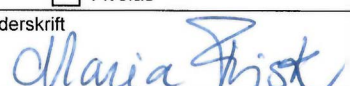
Underskrift sökande

Datum 2022-11-21	Underskrift
---------------------	---

Underskrift verksamhetschef

☐ Tillstyrks	☐ Avstyrks	Ingår kompetensutvecklingsplan? ☐ Ja ☐ Nej
Kommentar		
Datum	Underskrift	Namnförtydligande

Underskrift verksamhetsområdeschef

☒ Beviljas	☐ Avslås	Kommentar
Datum 22/11/22	Underskrift 	Namnförtydligande Maria Frisk, regionstyrelsens ordf

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2022-12-15

Utskriven av: Lena Strand

Diarieenhet:	Region Jönköpings län
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Regionstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2022-12-20
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
248353	Delegationsbeslut område inköp, november 2022	Carina Mattsson Sandberg §10/2022
2022-12-02		Carina Mattsson Sandberg
RJL 2022/1300	Vidaredelegationer 2022 Inköp	RSV 4.4.1 Oscar Morales
249322	Vidaredelegation fodran a-nummer 2018 och 2019.	Jane Ydman §25/2022
2022-12-07	Regionstyrelsen	Jane Ydman
RJL 2022/880	Avskrivning av fordringar	RS 4.3.1 Mattias Olsson
249327	Vidaredelegation fodran a-nummer 2018 och 2019.	Maria Berghem §1/2022
2022-12-07	Regionstyrelsen	Maria Berghem
RJL 2022/880	Avskrivning av fordringar	RSV 4.3.1 Mattias Olsson
246975	Tf verksamhetschef kirurgkliniken RJL 2022-11-07 -- 12-07.	Martin Takac §9/2022
2022-11-24	Verksamhetsområde Kirurgisk vård	Martin Takac
RJL 2022/345	Anmälan om delegationsbeslut för verksamhetsområde Kirurgisk vård 2022	RSV 4.2.2 Lena Ottosson
2022.8203	Delegationsbeslut, diarienummer 22/467	Tomas Calmviken §1/2022
2022-06-28		Tomas Calmviken
RJL 2022/1299	Vidaredelegationer 2022 Regionfastigheter	RSV 4.5.3 Therése Johansson
2022.8270	Delegationsbeslut, diarienummer 22/345	Tomas Calmviken §2/2022
2022-06-28		Tomas Calmviken
RJL 2022/1299	Vidaredelegationer 2022 Regionfastigheter	RSV 4.5.3 Therése Johansson
2022.14690	Anmälan av personuppgiftsincident	Sofia Sund §56/2022
2022-11-22	Integritetsskyddsmyndigheten	Sofia Sund

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
RJL 2022/3052	Personuppgiftsincident	RS 4.6.4 Sofia Sund
2022.14874	Förlängt förordnande som verksamhetschef Ulf Österstad, Bra Liv nära, 2023-01-01-2025-12-31 Förordnande tf. verksamhetschef: Evelina Ekros, Bra Liv Gnosjö vårdcentral, 2023-01-01-2023-03-31 Förlängning förordnande samordnare Närakuten: Jönköping: Anette Sparf, 2023-01-01-2023-12-31 Värnamo: Annica Park, 2023-03-01-2024-07-31	Charlotta Larsdotter §
2022-11-25	Regionstyrelsen	Charlotta Larsdotter
RJL 2022/511	Anmälan om delegationsbeslut för verksamhetsområde Vårdcentralerna Bra Liv	RSV 4.2.2 Camilla Gustafsson
2022.15000	Beslut taget i enlighet med vidaredelegation från regiondirektör, chefsöverläkare barn- och ungdomspsykiatriska kliniken	Jane Ydman §24/2022
2022-11-28	Regionstyrelsen	Jane Ydman
RJL 2021/2677	Förordnanden verksamhetschefer och sjukvårdsdirektör 2022	RSV 4.2.2 Pernilla Svensson
2022.15524	Beslut taget i enlighet med vidaredelegation från regiondirektör - förordnande tf verksamhetschef rehabiliteringscentrum	Jane Ydman §26/2022
2022-12-07	Regionstyrelsen	Jane Ydman
RJL 2021/2677	Förordnanden verksamhetschefer och sjukvårdsdirektör 2022	RSV 4.2.2 Pernilla Svensson
2022.15606	Beslut taget i enlighet med vidaredelegation från regiondirektör, förordnande chefsöverläkare psykiatriska kliniken Jönköping	Jane Ydman §27/2022
2022-12-12	Regionstyrelsen	Jane Ydman
RJL 2022/2666	Delegationsbeslut förordnande verksamhetschefer etc 2023	RSV 4.2.2 Pernilla Svensson
2022.15637	Beslut taget i enlighet med vidaredelegation från regiondirektör, förordnande tf verksamhetschef rehabiliteringscentrum	Jane Ydman §28/2022
2022-12-12	Regionstyrelsen	Jane Ydman
RJL 2021/2677	Förordnanden verksamhetschefer och sjukvårdsdirektör 2022	RSV 4.2.2 Pernilla Svensson

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 183-206

Tid: 2022-11-15 kl. 13:00

Plats: Digitalt sammanträde

§ 197

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår regionfullmäktige

- Avslå motionen.

Sammanfattning

Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Kultur för hälsa:

- att en specifik tjänst inrättas för arbetet med "Kultur för hälsa"
- att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet /patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden avslå motionen.

Nämnden för arbetsmarknad näringsliv och attraktivitet har getts möjlighet att lämna synpunkter före beslut i nämnd för folkhälsa och sjukvård. Nämnden instämde i förslaget om att avslå motionen.

Beslutsunderlag

- Motionssvar, reviderat daterat 2022-11-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-11-01
- Protokollsutdrag nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-10-12
- Protokollsutdrag presidiet nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-09-21
- Protokollsutdrag nämnd folkhälsa och sjukvård 2022-05-31
- Motionssvar daterat 2022-05-24
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-05-06
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Motionsunderlag daterat 2022-04-12
- Protokollsutdrag nämnden 2022-02-22
- Protokollsutdrag presidiet 2022-02-09

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 183-206

Tid: 2022-11-15 kl. 13:00

Plats: Digitalt sammanträde

- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-08-19
- Motion Kultur för hälsa

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden yrkar för Koalition för Region Jönköpings län att motionen ska avslås.

Bengt-Ove Eriksson (V) yrkar för Vänsterpartiet att motionen ska bifallas.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen under proposition och finner att nämnden beslutar att motionen ska avslås.

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

Beslutets antal sidor

2

Regionfullmäktige

Motionssvar - Kultur för hälsa, reviderat

Förslag till beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår regionfullmäktige

- Avslå motionen.

Sammanfattning

Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Kultur för hälsa:

- att en specifik tjänst inrättas för arbetet med ”Kultur för hälsa”
- att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet /patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden avslå motionen.

Nämnden för arbetsmarknad näringsliv och attraktivitet har getts möjlighet att lämna synpunkter före beslut i nämnd för folkhälsa och sjukvård. Nämnden instämde i förslaget om att avslå motionen.

Information i ärendet

I motionen beskrivs att folkhälsoarbetet är grunden i ett långsiktigt och tvärvetenskapligt arbete. Region Jönköpings län har ett brett utbud av skilda terapeutiska och kulturella slag inom sjukvård-, hälso- och kultursektorerna. Man menar att verksamheten idag drivs av entusiastiska eldsjälur som pressar in arbetet med ”Kultur för hälsa” i sina övriga uppdrag utan särskild budget avsatt för arbetet. I motionen beskrivs även behovet av plattformar för kunskapsutbyte och forskningsresultat.

Nuläge

Inom Region Jönköpings län finns idag flera medarbetare som jobbar med *Kultur för hälsa* inom sina ordinarie tjänster och budget finns för dessa tjänster. Styrkan i att vara flera som jobbar med området är att de kan vid behov omfördela och dela på ansvaret kring olika frågor. Sektion folkhälsa samverkar med kommunerna, interna och externa aktörer, samt det ideella föreningslivet i länet kring kultur och hälsa. Ett stort kunskapsutbyte kring arbetssätt och forskning inom området sker både lokalt och nationellt.

Utöver de personer som arbetar inom området på Folkhälsa och sjukvård finns det ett antal personer som arbetar inom de olika uppdragen som beskrivs nedan. Exempelvis finns det 7 dansinstruktörer och 3 assistenter som arbetare med de olika dansaktiviteterna. Inom kulturunderstödd rehabilitering finns 5 kulturkoordinatorer och 25 kulturaktörer. Det finns 5 kulturledare/ledare för Möten med minnen och KulturLust.

Samverkan

Idag finns en grupp med representanter från olika verksamheter i Region Jönköpings län som träffas 4-5 gånger per år. De som ingår i gruppen kommer från:

Regional utveckling (Kulturhuset Spira, Kultur och utveckling), Sektion folkhälsa, representant från specialistvård Habilitering och från Primärvården. Jönköpings läns museum, Jönköpings läns bildningsförbund, Jönköpings läns arkivförbund, Jönköpings läns hembygdsförbund, Kommunerna i Jönköpings län (2 representanter just nu Mullsjö och Jönköping).

I detta forum diskuteras nuläge kring kultur och hälsa området i kommuner, Region Jönköpings län och nationellt. Information delas och sprids från de olika verksamheterna. Målet är att använda de nätverk, plattformar och mötesforum som finns för att samverka i olika frågor.

Nedan beskrivs en del av det arbete som genomförs i Region Jönköpings län inom området.

Kulturunderstödd rehabilitering (KUR)

Sedan 2014 genomför Region Jönköpings län *Kulturunderstödd rehabilitering* (KUR). Utvärdering av den första piloten visade på mycket positiva resultat med minskad sjukskrivning, återgång i arbete och minskade symtom för psykisk ohälsa. Det finns ett flertal kvalitativa studier som visar på ökat psykisk välbefinnande/självkänsla och social gemenskap.

Exempel på kvalitativa forskningsstudier kring kulturaktiviteter som KUR:

- [The use of arts interventions for mental health and wellbeing in health settings - A Jensen, LO Bonde, 2018 \(sagepub.com\)](#)
- [Culture Vitamins – an Arts on Prescription project in Denmark - A Jensen, 2019 \(sagepub.com\)](#)
- [The Culture palette : a randomized intervention study for women with burnout symptoms in Sweden \(diva-portal.org\)](#)
- [‘No one forced anybody to do anything – and yet everybody painted’: Experiences of Arts on Referral, a focus group study | Nordic Journal of Arts, Culture and Health \(idunn.no\)](#) (Artikel är skriven av Paula Bergman på sektion folkhälsa. Artikeln baseras på 5 KUR-grupper där man genomfört fokusgrupper. Det är 30 deltagare i fyra kommuner i Jönköpings län.)

I Region Jönköpings län pågår även en forskningsstudie med kontrollgrupp som beräknas vara klar under 2022 som bland annat följer sjukskrivning och återgång i arbete för målgruppen. Det går inte att finna varken nationell eller internationell kvantitativ forskning med kontrollgrupp gällande återgång i arbete efter deltagande i KUR. Däremot finns det många studier som följt samma målgrupp och genomförts av Socialstyrelsen rekommenderade insatser som till exempel KBT, som visar på svaga eller inga resultat på minskad sjukskrivning och återgång i arbete vilket tyder på svårigheter att för denna målgrupp att återgå i arbete.

Sedan länge erbjuds KUR i Storbritannien och är också en del av insatsen “Social prescribing”, som alla vårdcentral erbjuder:

- [Social prescribing through arts on prescription in a UK city: Participants' perspectives \(Part 1\) - ScienceDirect](#)
- [Arts on Prescription: A review of practice in the UK \(sagepub.com\)](#)

Verksamheten börjar också utvecklas i övriga skandinaviska länder:

- [Arts on prescription in Scandinavia: a review of current practice and future possibilities \(sagepub.com\)](#)
- [WHO/Europe | Evidence-informed policy-making - What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review \(2019\)](#)

Även andra regioner i Sverige arbetar med liknande satsningar:

- Region Skåne, Kultur på recept i primärvården, projektmedel från Finsam <https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/primarvardens-utbildningsenhet/kultur-och-halsa/#181716>
- Västra Götaland 6 kommuner KUR – målgrupp långt ifrån arbetsmarknaden

Andra varianter:

- Dalsland KRE-hälsa, målgrupp långt ifrån arbetsmarknaden <https://www.regiondalarna.se/verksamhet/kultur-och-bildning/prioriterade-utvecklingsomraden/kultur-och-halsa/>
- Östergötland Må bra med kultur – de som ej mår väl slussas till befintlig verksamhet <https://vardgivarwebb.regionostergotland.se/Startsida/Verksamheter/Halso--och-vardutvecklingscentrum/Verksamhetsutveckling-Vard-och-Halsa/Halsoframjande/Kultur-och-halsa/Ma-bra-med-kultur/>
- Region Halland - Uppstart under våren 2022 med handledning från Region Jönköpings län

Resultaten i Region Jönköpings län på hur många KUR recept som har skrivits och hur många grupper som har startats.

	Totalt	2014	2015	2016	2017	2018	2019	*2020	2021	2022
Inkomna remisser	632	58	69	68	97	96	81	*88	45	30
Genomförda grupper	68	8	8	10	9	9	7	*8	6	3
Kommuner										
Värnamo				2	2	2	1	*2	2	1
Gislaved			1	1	1	1	1	*2	1	1
Jönköping		4	4	4	3	2	2	*2	1	1
Habo/Mullsjö		1	1	2	2	2	2		1	
Vetlanda			1	1	1	1	1	*2	1	
Vaggeryd		1	1			1				
Nässjö/Eksjö		2								

* 4 grupper startades upp våren 2020 men fick avslutas på grund av pandemin. 4 grupper startades upp hösten 2020 men smittan ökade och dessa grupper avslutades i november.

När det gäller återgång i arbete efter sjukskrivning ser man i utvärdering av piloten att återgång i arbete har ökat signifikant sex månader efter avslut i *Kultur på recept*. Även den självskattade arbetsförmågan har ökat signifikant efter sex månader vilket ligger i linje med resultaten från intervjuerna där deltagarna beskriver en ökad förmåga att anta och hantera utmaningar.

<https://utveckling.rjl.se/contentassets/658bed3702f241ba8deb3b754ccdd91e/final-rapport-kultur-pa-recept-160607.pdf>

Dans vid neurologisk sjukdom/kognitiv svikt

Dans för dig med Parkinson

Sedan 2013 har Region Jönköpings län erbjudit personer med Parkinsons sjukdom dans som ett komplement till traditionell sjukgymnastik och den farmakologiska behandlingen med mediciner. Professionella dansare/danspedagoger leder *Dans för Parkinson* för att upprätthålla fokus på den konstnärliga och uttrycksfulla dansen där de mer terapeutiska effekterna är en positiv bieffekt. Konceptet kommer från Mark Morris Dance Group (MMDG) Brooklyn, New York och National Parkinsons Foundation i USA som initierade Dance for PD® i 2001. Konceptet har spridit sig stort i USA och England samt globalt, i över 30 länder. Förutom Jönköping har *Dans för Parkinson* startat bl.a. i Värnamo och Nässjö. Det finns ett behov av att starta upp grupper i Gislaved, Eksjö, Vetlanda och Tranås.

Sedan starten i Jönköping har *Dans för Parkinson* spridits sig över landet och erbjudits på bl.a. Balettakademin Umeå, Borås Region Teater Väst, Skånes Dansteater i Region Skåne, Angereds närsjukhus i Västra Götalands Regionen.

Dans för Parkinson erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för Kultur för hälsa Region Stockholm.

Ett nationellt nätverk som undervisar och utvecklar *Dans för Parkinson Sverige* etablerades i 2016. Syftet är att sprida kunskap och utbilda fler pedagoger/dansare som kan undervisa dans för personer med Parkinsons sjukdom regionalt och nationellt.

- [Dance for PD JNT FINAL.pdf \(dropbox.com\)](#)
- [Impact of a weekly dance class on the functional mobility and on the quality of life of individuals with Parkinson's disease \(danceforparkinsons.org\)](#)
- [Fråga får mig att glömma min Parkinsons? | SVT Play](#)

Forskning kring Dans för Parkinson

Dans för Parkinson har under de senaste åren vuxit fram som en alternativ metod för behandling och hälsofrämjande aktivitet vid Parkinsons sjukdom. Det finns en hel del forskning på området men det saknas fortfarande större svenska studier med en bredare bild av ur vilka aspekter dans vid Parkinsons sjukdom kan göra nytta. För att försöka fylla denna lucka har *studie Dans för Parkinson* initierats. Projektet är en samverkan mellan forskare från Sahlgrenska Universitetssjukhuset Göteborg, Jönköpings Universitet och Region Jönköpings län med Västra Götalandsregionen som huvudman för projektet. I projektledningen finns en danspedagog med mångårig erfarenhet av danskurser utifrån konceptet Dance for PD® samt forskare med bred erfarenhet av rehabilitering och Parkinsons sjukdom.

Syftet är att utvärdera hälsorelaterade effekter av dans för personer med Parkinsons sjukdom. Det långsiktiga målet med studien är att kunna ge en beskrivning av ur vilka aspekter *Dans för Parkinson* kan bidra i rehabilitering vid Parkinsons sjukdom. Om nyttan visar sig god är en målsättning att *Dans för Parkinson* ska kunna bli en av aktiviteterna på rehabiliteringspaletten. Om studien visar goda effekter av dans för personer med Parkinson skulle fortsatt arbete kunna omfatta kompetensutveckling för vårdpersonal.

Rehabdansen för dig med stroke

Detta är en speciellt anpassad dans form för personer som har fått en stroke. Under rehab dansen tränas kognitiva, psykiska och sociala förmågor. I rehab dansen integreras även den evidensbaserade RGRM-metoden (Ronnie Gardiner Rhythm and Music Method), där musik och rytm stimulerar hjärnan på ett lustfyllt och roligt sätt. Denna dans form riktar sig till personer som har fått en stroke med varierande funktionsnivå som ett komplement till rehabilitering. Sedan starten i 2019 erbjuds rehab dansen i Jönköping och Nässjö i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan och Neuro Jönköpings län.

Neurodans - dans för personer med olika neurologiska diagnoser erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm.

- [Kultur påskyndar rehabilitering efter stroke - 1177 Vårdguiden](#)
- [Pressrelease RGRM Svensk](#)
- [PRIME PubMed | A dance program to improve gait and balance in individuals with chronic stroke: a feasibility study \(unboundmedicine.com\)](#)
- [Dance for the Improvement of Balance and Gait After Stroke - Full Text View - ClinicalTrials.gov](#)

Rehabdans för dig med MS (Multipel Skleros)

Rehabdans för dig med MS är en kreativ och interaktiv aktivitet där fokus ligger på kravlöshet, rörelseglädje och är anpassad för personer med MS. Dans för personer med MS kan vara ett bra komplement till medicinsk behandling och rehabilitering. Sedan starten år 2020 har Rehabdans för personer med MS erbjudits i Jönköping.

Neurodans - dans för personer med olika neurologiska diagnoser erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm

- [Rehabdans för dig med MS-filmklipp](#)
- [Scottish Ballet: Elevate© \(Dance for Multiple Sclerosis\) – YouTube](#)
- [Ballroom dance for persons with multiple sclerosis: a pilot feasibility study - PubMed \(nih.gov\)](#)
- [A Pilot Study: examining the effects and tolerability of structured dance intervention for individuals with multiple sclerosis - PubMed \(nih.gov\)](#)

Dansens värde för personer med kognitiv svikt - kompetensutveckling för personal som jobbar inom vård och omsorg

Under 2020 anordnades en inspirationskurs för vård- och omsorgspersonal. Inspirationskursen gav en inblick i varför och hur man med enkla medel kan använda sig av bl.a. musik och rörelse för ett ökat välbefinnande hos personer med kognitiv svikt. 38 personer deltog i kursen från 10 av 13 kommuner.

All aktuell forskning visar med hjälp av den senaste tekniken att de grundläggande behoven av rörelse och auditiv stimulans såsom musik tillsammans med rörelse stimulerar hjärna på sätt man inte förut kände till och att möta musik och rörelse på ett anpassat sätt ökar välbefinnandet för individen i stunden. Därför behövs fler satsningar i länet för vård- och omsorgsenheter för att stärka användning av musiken och rörelsen som verktyg i den dagliga verksamheten för att bidra till positiva förbättringar i mötet med individen.

Region Skåne stödjer utvecklingsprojektet *Dans för dementa* som genomförs i samarbete mellan Studieförbundet Vuxenskolan och Skånes dansteater:

- [Dans på schemat för dementa | SVT Nyheter](#)
- [Dance interventions for people with dementia: systematic review and practice recommendations | Semantic Scholar](#)

Äldre och kultur

Sedan länge finns mycket forskning avseende kultur för äldre som bland annat visar på ökat psykiskt välbefinnande, meningsfullhet, bruten isolering och ökad social gemenskap:

- Wilson, C. Dadswell, A. Munn-Giddings, C. & Bungay, H. The Role of Participatory Arts in Developing Reciprocal Relationships amongst Older People: A Conceptual Review of the Literature. *The Journal of Aging and Social Change* 9, 4 2019. DOI: <https://doi.org/10.18848/2576-5310/CGP/v09i04/1-16>
- Tomlinson A, Lane J, Julier J, Duffy LG, Payne A, Mansfield L, et al. A systematic review of the subjective wellbeing outcomes of engaging with visual arts for adults (“working-age”, 15-64 years) with diagnosed mental health conditions. London; 2018. <https://arro.anglia.ac.uk/id/eprint/702832/>
- Creative Health: The Arts for Health and Wellbeing (2017). All-Party Parliamentary Group on Arts Health and Wellbeing. http://www.artshealthandwellbeing.org.uk/appg-inquiry/Publications/Creative_Health_The_Short_Report.pdf

Möten med minnen för personer med demens och deras anhöriga.

Detta startade på Museum of Modern Art i New York. Nationalmuseum har översatt material och handledning till svenska och utbildade Sveriges museum i metodiken. Region Jönköpings län deltog i detta arbete och samlade länets museum och bildade ett nätverk. I dagsläget bedrivs *Möten med minnen* på Vandalorum, Jönköpings läns museum och Norrahammars bruksmuseum.

KulturLust

Målgrupp seniorer som uppgett de känner sig ensamma. Tre omgångar har genomförts i Nässjö kommun. Spridning i länet påbörjades innan pandemin där bland annat Tranås kommun var intresserad. Ekonomiska medel har beviljats från Aktiestinsen och forskning ska påbörjas hösten 2022.

Kultur och natur, en del i den hälsofrämjande vårdmiljön.

Insatser som konferenser och förbättringsarbeten för att öka personalens kunskap och ett ökat användande av kultur och natur i det dagliga vård- och omsorgsarbetet bedrivs.

Kulturprogram inom äldreomsorg – hälso- och sjukvård.

Med hjälp av projektmedel genomfördes ett antal uppskattade kulturprogram inom äldreomsorgen i länet 2004 och *Kultur för hälsa* genomförde ett pilotprojekt

2018/19 med uppskattade kulturprogram inom dels länets hälso- och sjukvård och ett antal kommuners äldreomsorg.

Dansa utan krav!

Den psykiska ohälsan bland unga tjejer är alarmerande hög. Vanliga besvär som huvudvärk och magont är kopplade till depression och psykisk sjukdom senare i livet, samt förenat med en känsla av utanförskap och nedsatt självkänsla. Socialstyrelsen understryker vikten av att strategier vidtas för att förbättra den psykiska hälsan hos unga. *Dansa utan krav!* är en forskningsbaserad insats för tjejer 13-19 år med psykosomatiska symptom. Den bygger på en forskningsstudie genomförd i Örebro 2008-2011. Studien visade att tjejerna mår bättre efter åtta månaders dans. Interventionen uppvisar hälsoekonomiska vinster. Kostnadseffektiviteten ligger i besparingar för skolhälsovård (minskat antal besök) och ökad livskvalitet i kombination med interventionens låga omkostnader. Studien har publicerats i JAMA Pediatrics och rönt stor uppmärksamhet:

- [Dance Intervention for Adolescent Girls with Internalizing Problems : Effects and Experiences \(diva-portal.org\)](https://www.diva-portal.org/showText.do?articleId=64444)

Dansa utan krav i Jönköpings län

Region Jönköpings län ska främja ungdomars och unga vuxnas psykiska hälsa. Insatsen *Dansa utan krav!* har ett hälsofrämjande fokus och har i forskning visat långsiktiga effekter, inte enbart på minskade psykosomatiska symptom, utan även en ökad självkänsla vilket är basen för tjejernas psykiska välbefinnande. Sedan starten 2014 har insatsen varit implementerad i 9 av 13 kommuner och bygger på samverkan mellan Region Jönköpings län, olika förvaltningar och verksamheter inom kommuner och externa aktörer. Efter avslutad termin får deltagarna fylla i en utvärdering om hur de upplevde *Dansa utan krav!* För att nära följa att kvalitet och syfte upprätthålls. Region Jönköpings län har fått nationella medel för att delfinansiera den riktade insatsen *Dansa utan krav!* i länets kommuner under uppstart och implementeringsfas. Region Jönköpings län delfinansierar dansinstruktörens lön, står för utbildning samt finansierar tillgång till medlemsportalen.

I landet finns det totalt 586 utbildade *Dans för hälsa*-instruktörer och Nätverket för dansinstruktörer har etablerats.

- [Andrea dansade sig ur psykisk ohälsa | SVT Nyheter](https://www.svt.se/nyheter/andrea-dansade-sig-ur-psykisk-ohalsa)
- [Dansa Utan Krav-verksamhet stärker unga tjejers psykiska hälsa | SVT Nyheter](https://www.svt.se/nyheter/dansa-utan-krav-verksamhet-starcker-unga-tjejers-psykiska-halsa)
- [artikel-dansa-utan-krav-habo.pdf](#)
- [Dans för Hälsa film 10,22 min – YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Arbetet inom psykosvården

Psykiatrin i länet har aktiviteter i heldygnsvården. Det finns målarstuga, musik och dans och bland annat ges en aktivitet som heter Shared reading.

Arbetsterapeuterna arbetar med en behandlingsmetod som heter *Tree Theme Method* - TTM där patienten är aktiv genom att måla. Psykosvården har även ett

nära samarbete med kommunerna och den kulturverksamhet som finns i respektive kommun.

Beslutsunderlag

- Motionssvar, reviderat daterat 2022-11-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-11-01
- Protokollsutdrag nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-10-12
- Protokollsutdrag presidiet nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-09-21
- Protokollsutdrag nämnd folkhälsa och sjukvård 2022-05-31
- Motionssvar daterat 2022-05-24
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-05-06
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Motionsunderlag daterat 2022-04-12
- Protokollsutdrag nämnden 2022-02-22
- Protokollsutdrag presidiet 2022-02-09
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-08-19
- Motion Kultur för hälsa

Beslut skickas till

Regionfullmäktige

NÄMND FÖR FOLKHÄLSA OCH SJUKVÅRD

Rachel De Basso
Ordförande nämnd för folkhälsa och
sjukvård

Jane Ydman
Regiondirektör

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 168-190

Tid: 2022-11-01 kl. 08:30

Plats: Rachel De Bassos tjänsterum, Regionens hus

§ 178

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Avslå motionen.

Sammanfattning

Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Kultur för hälsa:

- att en specifik tjänst inrättas för arbetet med "Kultur för hälsa"
- att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet /patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden avslå motionen.

Nämnden för arbetsmarknad näringsliv och attraktivitet har getts möjlighet att lämna synpunkter före beslut i nämnd för folkhälsa och sjukvård. Nämnden instämde i förslaget om att avslå motionen.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-10-12
- Protokollsutdrag presidiet nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-09-21
- Protokollsutdrag nämnd folkhälsa och sjukvård 2022-05-31
- Motionssvar daterat 2022-05-24
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-05-06
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Motionsunderlag daterat 2022-04-12
- Protokollsutdrag nämnden 2022-02-22
- Protokollsutdrag presidiet 2022-02-09
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-08-19
- Motion Kultur för hälsa

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 168-190

Tid: 2022-11-01 kl. 08:30

Plats: Rachel De Bassos tjänsterum, Regionens hus

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet föreslår att motionen avslås.

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

2

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 125-132, 135-149

Tid: 2022-10-12 kl. 10:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 138

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Instämmer i nämnd för folkhälsa och sjukvårds förslag om att avslå motionen.

Sammanfattning

Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Kultur för hälsa:

- att en specifik tjänst inrättas för arbetet med ”Kultur för hälsa”
- att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet /patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

Nämnden för arbetsmarknad näringsliv och attraktivitet har getts möjlighet att lämna synpunkter före beslut i nämnd för folkhälsa och sjukvård.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag presidiet nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-09-21
- Protokollsutdrag nämnd folkhälsa och sjukvård 2022-05-31
- Motionssvar daterat 2022-05-24
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-05-06
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Motionsunderlag daterat 2022-04-12
- Protokollsutdrag nämnden 2022-02-22
- Protokollsutdrag presidiet 2022-02-09
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-08-19
- Motion Kultur för hälsa

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Lena Danås (V) yrkar bifall till motionen.

Olle Moln Teike (SD) och Mari Hultin (L) yrkar att motionen avslås.

**Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§
125-132, 135-149****Tid:** 2022-10-12 kl. 10:00**Plats:** Regionens hus, sal A**Beslutsgång**

Ordföranden ställer proposition på motionen, avslag mot bifall, och finner att nämnden föreslår att motionen avslås.

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

2

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 123-140

Tid: 2022-09-21 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 128

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Att instämma i FS-nämndens förslag om att avslå motionen.

Sammanfattning

Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Kultur för hälsa:

- att en specifik tjänst inrättas för arbetet med "Kultur för hälsa"
- att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet /patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

Nämnden för arbetsmarknad näringsliv och attraktivitet har getts möjlighet att lämna synpunkter före beslut i nämnd för folkhälsa och sjukvård.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag nämnd folkhälsa och sjukvård 2022-05-31
- Motionssvar daterat 2022-05-24
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-05-06
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Motionsunderlag daterat 2022-04-12
- Protokollsutdrag nämnden 2022-02-22
- Protokollsutdrag presidiet 2022-02-09
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-08-19
- Motion Kultur för hälsa

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet instämmer i FS-nämndens förslag om att avslå motionen.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 83-105

Tid: 2022-05-31 kl. 13:00

Plats: Rosensalen, Rosenlunds vårdcentrum

§ 100

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

- Remitterar ärendet till Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet för möjlighet att lämna synpunkter före beslut i nämnd för folkhälsa och sjukvård.

Sammanfattning

Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Kultur för hälsa:

- att en specifik tjänst inrättas för arbetet med "Kultur för hälsa"
- att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet /patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden avslå motionen.

Beslutsunderlag

- Motionssvar daterat 2022-05-24
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-05-06
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Motionsunderlag daterat 2022-04-12
- Protokollsutdrag nämnden 2022-02-22
- Protokollsutdrag presidiet 2022-02-09
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-08-19
- Motion Kultur för hälsa

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Thomas Bäuml (M) lyfter förslag om att remittera ärendet till nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet för möjlighet att lämna synpunkter.

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 83-105

Tid: 2022-05-31 kl. 13:00

Plats: Rosensalen, Rosenlunds vårdcentrum

Beslutsgång

Nämnden ställer sig bakom förslaget att remittera ärendet till nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet för möjlighet att lämna synpunkter före beslut i nämnd för folkhälsa och sjukvård.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

2

Regionfullmäktige

Motionssvar - Kultur för hälsa

Förslag till beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår regionfullmäktige

- Avslå motionen.

Sammanfattning

Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall,

Vänsterpartiet föreslår i motionen Kultur för hälsa:

- att en specifik tjänst inrättas för arbetet med ”Kultur för hälsa”
- att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet /patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden avslå motionen.

Information i ärendet

I motionen beskrivs att folkhälsoarbetet är grunden i ett långsiktigt och tvärvetenskapligt arbete. Region Jönköpings län har ett brett utbud av skilda terapeutiska och kulturella slag inom sjukvård-, hälso- och kultursektorerna. Man menar att verksamheten idag drivs av entusiastiska eldsjäljar som pressar in arbetet med ”Kultur för hälsa” i sina övriga uppdrag utan särskild budget avsatt för arbetet. I motionen beskrivs även behovet av plattformar för kunskapsutbyte och forskningsresultat.

Nuläge

Inom Region Jönköpings län finns idag flera medarbetare som jobbar med *Kultur för hälsa* inom sina ordinarie tjänster och budget finns för dessa tjänster. Styrkan i att vara flera som jobbar med området är att de kan vid behov omfördela och dela på ansvaret kring olika frågor. Sektion folkhälsa samverkar med kommunerna, interna och externa aktörer, samt det ideella föreningslivet i länet kring kultur och hälsa. Ett stort kunskapsutbyte kring arbetssätt och forskning inom området sker både lokalt och nationellt.

Utöver de personer som arbetar inom området på Folkhälsa och sjukvård finns det ett antal personer som arbetar inom de olika uppdragen som beskrivs nedan. Exempelvis finns det 7 dansinstruktörer och 3 assistenter som arbetare med de olika dansaktiviteterna. Inom kulturunderstödd rehabilitering finns 5

kulturkoordinatorer och 25 kulturaktörer. Det finns 5 kulturledare/ledare för Möten med minnen och KulturLust.

Samverkan

Idag finns en grupp med representanter från olika verksamheter i Region Jönköpings län som träffas 4-5 gånger per år. De som ingår i gruppen kommer från:

Regional utveckling (Kulturhuset Spira, Kultur och utveckling), Sektion folkhälsa, representant från specialistvård Habilitering och från Primärvården. Jönköpings läns museum, Jönköpings läns bildningsförbund, Jönköpings läns arkivförbund, Jönköpings läns hembygdsförbund, Kommunerna i Jönköpings län (2 representanter just nu Mullsjö och Jönköping).

I detta forum diskuteras nuläge kring kultur och hälsa området i kommuner, Region Jönköpings län och nationellt. Information delas och sprids från de olika verksamheterna. Målet är att använda de nätverk, plattformar och mötesforum som finns för att samverka i olika frågor.

Nedan beskrivs en del av det arbete som genomförs i Region Jönköpings län inom området.

Kulturunderstödd rehabilitering (KUR)

Sedan 2014 genomför Region Jönköpings län *Kulturunderstödd rehabilitering* (KUR). Utvärdering av den första piloten visade på mycket positiva resultat med minskad sjukskrivning, återgång i arbete och minskade symtom för psykisk ohälsa. Det finns ett flertal kvalitativa studier som visar på ökat psykisk välbefinnande/självkänsla och social gemenskap.

Exempel på kvalitativa forskningsstudier kring kulturaktiviteter som KUR:

- [The use of arts interventions for mental health and wellbeing in health settings - A Jensen, LO Bonde, 2018 \(sagepub.com\)](#)
- [Culture Vitamins – an Arts on Prescription project in Denmark - A Jensen, 2019 \(sagepub.com\)](#)
- [The Culture palette : a randomized intervention study for women with burnout symptoms in Sweden \(diva-portal.org\)](#)
- [‘No one forced anybody to do anything – and yet everybody painted’: Experiences of Arts on Referral, a focus group study | Nordic Journal of Arts, Culture and Health \(idunn.no\)](#) (Artikel är skriven av Paula Bergman på sektion folkhälsa. Artikeln baseras på 5 KUR-grupper där man genomfört fokusgrupper. Det är 30 deltagare i fyra kommuner i Jönköpings län.)

I Region Jönköpings län pågår även en forskningsstudie med kontrollgrupp som beräknas vara klar under 2022 som bland annat följer sjukskrivning och återgång i arbete för målgruppen. Det går inte att finna varken nationell eller internationell kvantitativ forskning med kontrollgrupp gällande återgång i arbete efter

deltagande i KUR. Däremot finns det många studier som följt samma målgrupp och genomförts av Socialstyrelsen rekommenderade insatser som till exempel KBT, som visar på svaga eller inga resultat på minskad sjukskrivning och återgång i arbete vilket tyder på svårigheter att för denna målgrupp att återgå i arbete.

Sedan länge erbjuds KUR i Storbritannien och är också en del av insatsen “Social prescribing”, som alla vårdcentral erbjuder:

- [Social prescribing through arts on prescription in a UK city: Participants' perspectives \(Part 1\) - ScienceDirect](#)
- [Arts on Prescription: A review of practice in the UK \(sagepub.com\)](#)

Verksamheten börjar också utvecklas i övriga skandinaviska länder:

- [Arts on prescription in Scandinavia: a review of current practice and future possibilities \(sagepub.com\)](#)
- [WHO/Europe | Evidence-informed policy-making - What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review \(2019\)](#)

Även andra regioner i Sverige arbetar med liknande satsningar:

- Region Skåne, Kultur på recept i primärvården, projektmedel från Finsam <https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/primarvardens-utbildningsenhet/kultur-och-halsa/#181716>
- Västra Götaland 6 kommuner KUR – målgrupp långt ifrån arbetsmarknaden

Andra varianter:

- Dalsland KRE-hälsa, målgrupp långt ifrån arbetsmarknaden <https://www.regiondalarna.se/verksamhet/kultur-och-bildning/prioriterade-utvecklingsomraden/kultur-och-halsa/>
- Östergötland Må bra med kultur – de som ej mår väl slussas till befintlig verksamhet <https://vardgivarwebb.regionostergotland.se/Startsida/Verksamheter/Halso--och-vardutvecklingscentrum/Verksamhetsutveckling-Vard-och-Halsa/Halsoframjande/Kultur-och-halsa/Ma-bra-med-kultur/>
- Region Halland - Uppstart under våren 2022 med handledning från Region Jönköpings län

Resultaten i Region Jönköpings län på hur många KUR recept som har skrivits och hur många grupper som har startats.

	Totalt	2014	2015	2016	2017	2018	2019	*2020	2021	2022
Inkomna remisser	632	58	69	68	97	96	81	*88	45	30
Genomförda grupper	68	8	8	10	9	9	7	*8	6	3
Kommuner										
Värnamo				2	2	2	1	*2	2	1
Gislaved			1	1	1	1	1	*2	1	1
Jönköping		4	4	4	3	2	2	*2	1	1
Habo/Mullsjö		1	1	2	2	2	2		1	
Vetlanda			1	1	1	1	1	*2	1	
Vaggeryd		1	1			1				
Nässjö/Eksjö		2								

* 4 grupper startades upp våren 2020 men fick avslutas på grund av pandemin. 4 grupper startades upp hösten 2020 men smittan ökade och dessa grupper avslutades i november.

När det gäller återgång i arbete efter sjukskrivning ser man i utvärdering av piloten att återgång i arbete har ökat signifikant sex månader efter avslut i *Kultur på recept*. Även den självskattade arbetsförmågan har ökat signifikant efter sex månader vilket ligger i linje med resultaten från intervjuerna där deltagarna beskriver en ökad förmåga att anta och hantera utmaningar.

<https://utveckling.rjl.se/contentassets/658bed3702f241ba8deb3b754ccdd91e/final-rapport-kultur-pa-recept-160607.pdf>

Dans vid neurologisk sjukdom/kognitiv svikt

Dans för dig med Parkinson

Sedan 2013 har Region Jönköpings län erbjudit personer med Parkinsons sjukdom dans som ett komplement till traditionell sjukgymnastik och den farmakologiska behandlingen med mediciner. Professionella dansare/danspedagoger leder *Dans för Parkinson* för att upprätthålla fokus på den konstnärliga och uttrycksfulla dansen där de mer terapeutiska effekterna är en positiv bieffekt. Konceptet kommer från Mark Morris Dance Group (MMDG) Brooklyn, New York och National Parkinsons Foundation i USA som initierade Dance for PD® i 2001. Konceptet har spridit sig stort i USA och England samt globalt, i över 30 länder. Förutom Jönköping har *Dans för Parkinson* startat bl.a. i Värnamo och Nässjö. Det finns ett behov av att starta upp grupper i Gislaved, Eksjö, Vetlanda och Tranås.

Sedan starten i Jönköping har *Dans för Parkinson* spridits sig över landet och erbjudits på bl.a. Balettakademin Umeå, Borås Region Teater Väst, Skånes Dansteater i Region Skåne, Angereds närsjukhus i Västra Götalands Regionen.

Dans för Parkinson erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för Kultur för hälsa Region Stockholm.

Ett nationellt nätverk som undervisar och utvecklar *Dans för Parkinson Sverige* etablerades i 2016. Syftet är att sprida kunskap och utbilda fler pedagoger/dansare som kan undervisa dans för personer med Parkinsons sjukdom regionalt och nationellt.

- [Dance for PD JNT FINAL.pdf \(dropbox.com\)](#)
- [Impact of a weekly dance class on the functional mobility and on the quality of life of individuals with Parkinson's disease \(danceforparkinsons.org\)](#)
- [Fråga får mig att glömma min Parkinsons? | SVT Play](#)

Forskning kring Dans för Parkinson

Dans för Parkinson har under de senaste åren vuxit fram som en alternativ metod för behandling och hälsofrämjande aktivitet vid Parkinsons sjukdom. Det finns en hel del forskning på området men det saknas fortfarande större svenska studier med en bredare bild av ur vilka aspekter dans vid Parkinsons sjukdom kan göra nytta. För att försöka fylla denna lucka har *studie Dans för Parkinson* initierats. Projektet är en samverkan mellan forskare från Sahlgrenska Universitetssjukhuset Göteborg, Jönköpings Universitet och Region Jönköpings län med Västra Götalandsregionen som huvudman för projektet. I projektledningen finns en danspedagog med mångårig erfarenhet av danskurser utifrån konceptet Dance for PD® samt forskare med bred erfarenhet av rehabilitering och Parkinsons sjukdom.

Syftet är att utvärdera hälsorelaterade effekter av dans för personer med Parkinsons sjukdom. Det långsiktiga målet med studien är att kunna ge en beskrivning av ur vilka aspekter *Dans för Parkinson* kan bidra i rehabilitering vid Parkinsons sjukdom. Om nyttan visar sig god är en målsättning att *Dans för Parkinson* ska kunna bli en av aktiviteterna på rehabiliteringspaletten. Om studien visar goda effekter av dans för personer med Parkinson skulle fortsatt arbete kunna omfatta kompetensutveckling för vårdpersonal.

Rehabdansen för dig med stroke

Detta är en speciellt anpassad dans form för personer som har fått en stroke. Under rehab dansen tränas kognitiva, psykiska och sociala förmågor. I rehab dansen integreras även den evidensbaserade RGRM-metoden (Ronnie Gardiner Rhythm and Music Method), där musik och rytm stimulerar hjärnan på ett lustfyllt och roligt sätt. Denna dans form riktar sig till personer som har fått en stroke med varierande funktionsnivå som ett komplement till rehabilitering. Sedan starten i 2019 erbjuds rehab dansen i Jönköping och Nässjö i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan och Neuro Jönköpings län.

Neurodans - dans för personer med olika neurologiska diagnoser erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm.

- [Kultur påskyndar rehabilitering efter stroke - 1177 Vårdguiden](#)
- [Pressrelease RGRM Svensk](#)
- [PRIME PubMed | A dance program to improve gait and balance in individuals with chronic stroke: a feasibility study \(unboundmedicine.com\)](#)
- [Dance for the Improvement of Balance and Gait After Stroke - Full Text View - ClinicalTrials.gov](#)

Rehabdans för dig med MS (Multipel Skleros)

Rehabdans för dig med MS är en kreativ och interaktiv aktivitet där fokus ligger på kravlöshet, rörelseglädje och är anpassad för personer med MS. Dans för personer med MS kan vara ett bra komplement till medicinsk behandling och rehabilitering. Sedan starten år 2020 har Rehabdans för personer med MS erbjudits i Jönköping.

Neurodans - dans för personer med olika neurologiska diagnoser erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm

- [Rehabdans för dig med MS-filmklipp](#)
- [Scottish Ballet: Elevate© \(Dance for Multiple Sclerosis\) – YouTube](#)
- [Ballroom dance for persons with multiple sclerosis: a pilot feasibility study - PubMed \(nih.gov\)](#)
- [A Pilot Study: examining the effects and tolerability of structured dance intervention for individuals with multiple sclerosis - PubMed \(nih.gov\)](#)

Dansens värde för personer med kognitiv svikt - kompetensutveckling för personal som jobbar inom vård och omsorg

Under 2020 anordnades en inspirationskurs för vård- och omsorgspersonal. Inspirationskursen gav en inblick i varför och hur man med enkla medel kan använda sig av bl.a. musik och rörelse för ett ökat välbefinnande hos personer med kognitiv svikt. 38 personer deltog i kursen från 10 av 13 kommuner.

All aktuell forskning visar med hjälp av den senaste tekniken att de grundläggande behoven av rörelse och auditiv stimulans såsom musik tillsammans med rörelse stimulerar hjärna på sätt man inte förut kände till och att möta musik och rörelse på ett anpassat sätt ökar välbefinnandet för individen i stunden. Därför behövs fler satsningar i länet för vård- och omsorgsenheter för att stärka användning av musiken och rörelsen som verktyg i den dagliga verksamheten för att bidra till positiva förbättringar i mötet med individen.

Region Skåne stödjer utvecklingsprojektet *Dans för dementa* som genomförs i samarbete mellan Studieförbundet Vuxenskolan och Skånes dansteater:

- [Dans på schemat för dementa | SVT Nyheter](#)
- [Dance interventions for people with dementia: systematic review and practice recommendations | Semantic Scholar](#)

Äldre och kultur

Sedan länge finns mycket forskning avseende kultur för äldre som bland annat visar på ökat psykiskt välbefinnande, meningsfullhet, bruten isolering och ökad social gemenskap:

- Wilson, C. Dadswell, A. Munn-Giddings, C. & Bungay, H. The Role of Participatory Arts in Developing Reciprocal Relationships amongst Older People: A Conceptual Review of the Literature. *The Journal of Aging and Social Change* 9, 4 2019. DOI: <https://doi.org/10.18848/2576-5310/CGP/v09i04/1-16>
- Tomlinson A, Lane J, Julier J, Duffy LG, Payne A, Mansfield L, et al. A systematic review of the subjective wellbeing outcomes of engaging with visual arts for adults (“working-age”, 15-64 years) with diagnosed mental health conditions. London; 2018. <https://arro.anglia.ac.uk/id/eprint/702832/>
- Creative Health: The Arts for Health and Wellbeing (2017). All-Party Parliamentary Group on Arts Health and Wellbeing. http://www.artshealthandwellbeing.org.uk/appg-inquiry/Publications/Creative_Health_The_Short_Report.pdf

Möten med minnen för personer med demens och deras anhöriga.

Detta startade på Museum of Modern Art i New York. Nationalmuseum har översatt material och handledning till svenska och utbildade Sveriges museum i metodiken. Region Jönköpings län deltog i detta arbete och samlade länets museum och bildade ett nätverk. I dagsläget bedrivs *Möten med minnen* på Vandalorum, Jönköpings läns museum och Norrahammars bruksmuseum.

KulturLust

Målgrupp seniorer som uppgett de känner sig ensamma. Tre omgångar har genomförts i Nässjö kommun. Spridning i länet påbörjades innan pandemin där bland annat Tranås kommun var intresserad. Ekonomiska medel har beviljats från Aktiestinsen och forskning ska påbörjas hösten 2022.

Kultur och natur, en del i den hälsofrämjande vårdmiljön.

Insatser som konferenser och förbättringsarbeten för att öka personalens kunskap och ett ökat användande av kultur och natur i det dagliga vård- och omsorgsarbetet bedrivs.

Kulturprogram inom äldreomsorg – hälso- och sjukvård.

Med hjälp av projektmedel genomfördes ett antal uppskattade kulturprogram inom äldreomsorgen i länet 2004 och *Kultur för hälsa* genomförde ett pilotprojekt

2018/19 med uppskattade kulturprogram inom dels länets hälso- och sjukvård och ett antal kommuners äldreomsorg.

Dansa utan krav!

Den psykiska ohälsan bland unga tjejer är alarmerande hög. Vanliga besvär som huvudvärk och magont är kopplade till depression och psykisk sjukdom senare i livet, samt förenat med en känsla av utanförskap och nedsatt självkänsla. Socialstyrelsen understryker vikten av att strategier vidtas för att förbättra den psykiska hälsan hos unga. *Dansa utan krav!* är en forskningsbaserad insats för tjejer 13-19 år med psykosomatiska symptom. Den bygger på en forskningsstudie genomförd i Örebro 2008-2011. Studien visade att tjejerna mådde bättre efter åtta månaders dans. Interventionen uppvisar hälsoekonomiska vinster. Kostnadseffektiviteten ligger i besparingar för skolhälsovård (minskat antal besök) och ökad livskvalitet i kombination med interventionens låga omkostnader. Studien har publicerats i JAMA Pediatrics och rönt stor uppmärksamhet:

- [Dance Intervention for Adolescent Girls with Internalizing Problems : Effects and Experiences \(diva-portal.org\)](https://www.diva-portal.org/showText.do?articleId=64444)

Dansa utan krav i Jönköpings län

Region Jönköpings län ska främja ungdomars och unga vuxnas psykiska hälsa. Insatsen *Dansa utan krav!* har ett hälsofrämjande fokus och har i forskning visat långsiktiga effekter, inte enbart på minskade psykosomatiska symptom, utan även en ökad självkänsla vilket är basen för tjejernas psykiska välbefinnande. Sedan starten 2014 har insatsen varit implementerad i 9 av 13 kommuner och bygger på samverkan mellan Region Jönköpings län, olika förvaltningar och verksamheter inom kommuner och externa aktörer. Efter avslutad termin får deltagarna fylla i en utvärdering om hur de upplevde *Dansa utan krav!* För att nära följa att kvaliteten och syfte upprätthålls. Region Jönköpings län har fått nationella medel för att delfinansiera den riktade insatsen *Dansa utan krav!* i länets kommuner under uppstart och implementeringsfas. Region Jönköpings län delfinansierar dansinstruktörens lön, står för utbildning samt finansierar tillgång till medlemsportalen.

I landet finns det totalt 586 utbildade *Dans för hälsa*-instruktörer och Nätverket för dansinstruktörer har etablerats.

- [Andrea dansade sig ur psykisk ohälsa | SVT Nyheter](https://www.svt.se/nyheter/andrea-dansade-sig-ur-psykisk-ohalsa)
- [Dansa Utan Krav-verksamhet stärker unga tjejers psykiska hälsa | SVT Nyheter](https://www.svt.se/nyheter/dansa-utan-krav-verksamhet-starcker-unga-tjejers-psykiska-halsa)
- [artikel-dansa-utan-krav-habo.pdf](#)
- [Dans för Hälsa film 10,22 min – YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Arbetet inom psykosvården

Psykiatrin i länet har aktiviteter i heldygnsvården. Det finns målarstuga, musik och dans och bland annat ges en aktivitet som heter Shared reading.

Arbetsterapeuterna arbetar med en behandlingsmetod som heter *Tree Theme Method* - TTM där patienten är aktiv genom att måla. Psykosvården har även ett

nära samarbete med kommunerna och den kulturverksamhet som finns i respektive kommun.

Beslutsunderlag

- Motionsunderlag daterat 2022-05-24
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-05-06
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Motionsunderlag daterat 2022-04-12
- Protokollsutdrag nämnden 2022-02-22
- Protokollsutdrag presidiet 2022-02-09
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-08-19
- Motion Kultur för hälsa

Beslut skickas till

Regionfullmäktige

NÄMND FÖR FOLKHÄLSA OCH SJUKVÅRD

Rachel De Basso
Ordförande nämnd för folkhälsa och
sjukvård

Jane Ydman
Regiondirektör

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 75-97

Tid: 2022-05-17 kl. 08:30

Plats: Alba, Rosenlunds vårdcentrum

§ 91

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Avslå motionen.

Sammanfattning

Med anledning av motion från Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Motionsunderlag daterat 2022-04-12
- Protokollsutdrag nämnden 2022-02-22
- Protokollsutdrag presidiet 2022-02-09
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-08-19
- Motion – Kultur för hälsa

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet föreslår att motionen avslås.

Thomas Bäuml (M) avstår från att delta i beslutet och återkommer vid nämndens sammanträde.

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Regionledningskontoret

Presidium Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Motionsunderlag - Kultur för hälsa

Inledning

Med anledning av motion från Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Information i ärendet

Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Kultur för hälsa:

- att en specifik tjänst inrättas för arbetet med ”Kultur för hälsa”
- att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet /patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

I motionen beskrivs att folkhälsoarbetet är grunden i ett långsiktigt och tvärvetenskapligt arbete. Region Jönköpings län har ett brett utbud av skilda terapeutiska och kulturella slag inom sjukvård-, hälso- och kultursektorerna. Man menar att verksamheten idag drivs av entusiastiska eldsjäljar som pressar in arbetet med ”Kultur för hälsa” i sina övriga uppdrag utan särskild budget avsatt för arbetet. I motionen beskrivs även behovet av plattformar för kunskapsutbyte och forskningsresultat.

Nuläge

Inom Region Jönköpings län finns idag flera medarbetare som jobbar med *Kultur för hälsa* inom sina ordinarie tjänster och budget finns för dessa tjänster. Styrkan i att vara flera som jobbar med området är att de kan vid behov omfördela och dela på ansvaret kring olika frågor. Sektion folkhälsa samverkar med kommunerna, interna och externa aktörer, samt det ideella föreningslivet i länet kring kultur och hälsa. Ett stort kunskapsutbyte kring arbetsätt och forskning inom området sker både lokalt och nationellt.

Utöver de personer som arbetar inom området på Folkhälsa och sjukvård finns det ett antal personer som arbetar inom de olika uppdragen som beskrivs nedan. Exempelvis finns det 7 dansinstruktörer och 3 assistenter som arbetar med de olika dansaktiviteterna. Inom kulturunderstödd rehabilitering finns 5

kulturkoordinatorer och 25 kulturaktörer. Det finns 5 kulturledare/ledare för Möten med minnen och KulturLust.

Samverkan

Idag finns en grupp med representanter från olika verksamheter i Region Jönköpings län som träffas 4-5 gånger per år. De som ingår i gruppen kommer från:

Regional utveckling (Kulturhuset Spira, Kultur och utveckling), Sektion folkhälsa, representant från specialistvård Habilitering och från Primärvården. Jönköpings läns museum, Jönköpings läns bildningsförbund, Jönköpings läns arkivförbund, Jönköpings läns hembygdsförbund, Kommunerna i Jönköpings län (2 representanter just nu Mullsjö och Jönköping).

I detta forum diskuteras nuläge kring kultur och hälsa området i kommuner, Region Jönköpings län och nationellt. Information delas och sprids från de olika verksamheterna. Målet är att använda de nätverk, plattformar och mötesforum som finns för att samverka i olika frågor.

Nedan beskrivs en del av det arbete som genomförs i Region Jönköpings län inom området.

Kulturunderstödd rehabilitering (KUR)

Sedan 2014 genomför Region Jönköpings län *Kulturunderstödd rehabilitering* (KUR). Utvärdering av den första piloten visade på mycket positiva resultat med minskad sjukskrivning, återgång i arbete och minskade symtom för psykisk ohälsa. Det finns ett flertal kvalitativa studier som visar på ökat psykisk välbefinnande/självkänsla och social gemenskap.

Exempel på kvalitativa forskningsstudier kring kulturaktiviteter som KUR:

- [The use of arts interventions for mental health and wellbeing in health settings - A Jensen, LO Bonde, 2018 \(sagepub.com\)](#)
- [Culture Vitamins – an Arts on Prescription project in Denmark - A Jensen, 2019 \(sagepub.com\)](#)
- [The Culture palette : a randomized intervention study for women with burnout symptoms in Sweden \(diva-portal.org\)](#)
- [‘No one forced anybody to do anything – and yet everybody painted’: Experiences of Arts on Referral, a focus group study | Nordic Journal of Arts, Culture and Health \(idunn.no\)](#) (Artikel är skriven av Paula Bergman på sektion folkhälsa. Artikeln baseras på 5 KUR-grupper där man genomfört fokusgrupper. Det är 30 deltagare i fyra kommuner i Jönköpings län.)

I Region Jönköpings län pågår även en forskningsstudie med kontrollgrupp som beräknas vara klar under 2022 som bland annat följer sjukskrivning och återgång i arbete för målgruppen. Det går inte att finna varken nationell eller internationell kvantitativ forskning med kontrollgrupp gällande återgång i arbete efter

deltagande i KUR. Däremot finns det många studier som följt samma målgrupp och genomförts av Socialstyrelsen rekommenderade insatser som till exempel KBT, som visar på svaga eller inga resultat på minskad sjukskrivning och återgång i arbete vilket tyder på svårigheter att för denna målgrupp att återgå i arbete.

Sedan länge erbjuds KUR i Storbritannien och är också en del av insatsen “Social prescribing”, som alla vårdcentral erbjuder:

- [Social prescribing through arts on prescription in a UK city: Participants' perspectives \(Part 1\) - ScienceDirect](#)
- [Arts on Prescription: A review of practice in the UK \(sagepub.com\)](#)

Verksamheten börjar också utvecklas i övriga skandinaviska länder:

- [Arts on prescription in Scandinavia: a review of current practice and future possibilities \(sagepub.com\)](#)
- [WHO/Europe | Evidence-informed policy-making - What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review \(2019\)](#)

Även andra regioner i Sverige arbetar med liknande satsningar:

- Region Skåne, Kultur på recept i primärvården, projektmedel från Finsam <https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/primarvardens-utbildningsenhet/kultur-och-halsa/#181716>
- Västra Götaland 6 kommuner KUR – målgrupp långt ifrån arbetsmarknaden

Andra varianter:

- Dalsland KRE-hälsa, målgrupp långt ifrån arbetsmarknaden <https://www.regiondalarna.se/verksamhet/kultur-och-bildning/prioriterade-utvecklingsomraden/kultur-och-halsa/>
- Östergötland Må bra med kultur – de som ej mår väl slussas till befintlig verksamhet <https://vardgivarwebb.regionostergotland.se/Startsida/Verksamheter/Halso--och-vardutvecklingscentrum/Verksamhetsutveckling-Vard-och-Halsa/Halsoframjande/Kultur-och-halsa/Ma-bra-med-kultur/>
- Region Halland - Uppstart under våren 2022 med handledning från Region Jönköpings län

Resultaten i Region Jönköpings län på hur många KUR recept som har skrivits och hur många grupper som har startats.

	Totalt	2014	2015	2016	2017		2019	*2020	2021	2022
Inkomna remisser	632	58	69	68	97	96	81	*88	45	30
Genomförda grupper	68	8	8	10	9	9	7	*8	6	3
Kommuner										
Värnamo				2	2	2	1	*2	2	1
Gislaved			1	1	1	1	1	*2	1	1
Jönköping		4	4	4	3	2	2	*2	1	1
Habo/Mullsjö		1	1	2	2	2	2		1	
Vetlanda			1	1	1	1	1	*2	1	
Vaggeryd		1	1			1				
Nässjö/Eksjö		2								

* 4 grupper startades upp våren 2020 men fick avslutas på grund av pandemin. 4 grupper startades upp hösten 2020 men smittan ökade och dessa grupper avslutades i november.

När det gäller återgång i arbete efter sjukskrivning ser man i utvärdering av piloten att återgång i arbete har ökat signifikant sex månader efter avslut i *Kultur på recept*. Även den självskattade arbetsförmågan har ökat signifikant efter sex månader vilket ligger i linje med resultaten från intervjuerna där deltagarna beskriver en ökad förmåga att anta och hantera utmaningar.

<https://utveckling.rjl.se/contentassets/658bed3702f241ba8deb3b754ccdd91e/final-rapport-kultur-pa-recept-160607.pdf>

Dans vid neurologisk sjukdom/kognitiv svikt

Dans för dig med Parkinson

Sedan 2013 har Region Jönköpings län erbjudit personer med Parkinsons sjukdom dans som ett komplement till traditionell sjukgymnastik och den farmakologiska behandlingen med mediciner. Professionella dansare/danspedagoger leder *Dans för Parkinson* för att upprätthålla fokus på den konstnärliga och uttrycksfulla dansen där de mer terapeutiska effekterna är en positiv bieffekt. Konceptet kommer från Mark Morris Dance Group (MMDG) Brooklyn, New York och National Parkinsons Foundation i USA som initierade Dance for PD® i 2001. Konceptet har spridit sig stort i USA och England samt globalt, i över 30 länder. Förutom Jönköping har *Dans för Parkinson* startat bl.a. i Värnamo och Nässjö. Det finns ett behov av att starta upp grupper i Gislaved, Eksjö, Vetlanda och Tranås.

Sedan starten i Jönköping har *Dans för Parkinson* spridits sig över landet och erbjudits på bl.a. Balettakademin Umeå, Borås Region Teater Väst, Skånes Dansteater i Region Skåne, Angereds närsjukhus i Västra Götalands Regionen.

Dans för Parkinson erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för Kultur för hälsa Region Stockholm.

Ett nationellt nätverk som undervisar och utvecklar *Dans för Parkinson Sverige* etablerades i 2016. Syftet är att sprida kunskap och utbilda fler pedagoger/dansare som kan undervisa dans för personer med Parkinsons sjukdom regionalt och nationellt.

- [Dance for PD JNT FINAL.pdf \(dropbox.com\)](#)
- [Impact of a weekly dance class on the functional mobility and on the quality of life of individuals with Parkinson's disease \(danceforparkinsons.org\)](#)
- [Fråga får mig att glömma min Parkinsons? | SVT Play](#)

Forskning kring Dans för Parkinson

Dans för Parkinson har under de senaste åren vuxit fram som en alternativ metod för behandling och hälsofrämjande aktivitet vid Parkinsons sjukdom. Det finns en hel del forskning på området men det saknas fortfarande större svenska studier med en bredare bild av ur vilka aspekter dans vid Parkinsons sjukdom kan göra nytta. För att försöka fylla denna lucka har *studie Dans för Parkinson* initierats. Projektet är en samverkan mellan forskare från Sahlgrenska Universitetssjukhuset Göteborg, Jönköpings Universitet och Region Jönköpings län med Västra Götalandsregionen som huvudman för projektet. I projektledningen finns en danspedagog med mångårig erfarenhet av danskurser utifrån konceptet Dance for PD® samt forskare med bred erfarenhet av rehabilitering och Parkinsons sjukdom.

Syftet är att utvärdera hälsorelaterade effekter av dans för personer med Parkinsons sjukdom. Det långsiktiga målet med studien är att kunna ge en beskrivning av ur vilka aspekter *Dans för Parkinson* kan bidra i rehabilitering vid Parkinsons sjukdom. Om nyttan visar sig god är en målsättning att *Dans för Parkinson* ska kunna bli en av aktiviteterna på rehabiliteringspaletten. Om studien visar goda effekter av dans för personer med Parkinson skulle fortsatt arbete kunna omfatta kompetensutveckling för vårdpersonal.

Rehabdans för dig med stroke

Detta är en speciellt anpassad dans form för personer som har fått en stroke. Under rehab dansen tränas kognitiva, psykiska och sociala förmågor. I rehab dansen integreras även den evidensbaserade RGRM-metoden (Ronnie Gardiner Rhythm and Music Method), där musik och rytm stimulerar hjärnan på ett lustfyllt och roligt sätt. Denna dans form riktar sig till personer som har fått en stroke med varierande funktionsnivå som ett komplement till rehabilitering. Sedan starten i 2019 erbjuds rehab dansen i Jönköping och Nässjö i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan och Neuro Jönköpings län.

Neurodans - dans för personer med olika neurologiska diagnoser erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm.

- [Kultur påskyndar rehabilitering efter stroke - 1177 Vårdguiden](#)
- [Pressrelease RGRM Svensk](#)
- [PRIME PubMed | A dance program to improve gait and balance in individuals with chronic stroke: a feasibility study \(unboundmedicine.com\)](#)
- [Dance for the Improvement of Balance and Gait After Stroke - Full Text View - ClinicalTrials.gov](#)

Rehabdans för dig med MS (Multipel Skleros)

Rehabdans för dig med MS är en kreativ och interaktiv aktivitet där fokus ligger på kravlöshet, rörelseglädje och är anpassad för personer med MS. Dans för personer med MS kan vara ett bra komplement till medicinsk behandling och rehabilitering. Sedan starten år 2020 har Rehabdans för personer med MS erbjudits i Jönköping.

Neurodans - dans för personer med olika neurologiska diagnoser erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm

- [Rehabdans för dig med MS-filmklipp](#)
- [Scottish Ballet: Elevate© \(Dance for Multiple Sclerosis\) – YouTube](#)
- [Ballroom dance for persons with multiple sclerosis: a pilot feasibility study - PubMed \(nih.gov\)](#)
- [A Pilot Study: examining the effects and tolerability of structured dance intervention for individuals with multiple sclerosis - PubMed \(nih.gov\)](#)

Dansens värde för personer med kognitiv svikt - kompetensutveckling för personal som jobbar inom vård och omsorg

Under 2020 anordnades en inspirationskurs för vård- och omsorgspersonal. Inspirationskursen gav en inblick i varför och hur man med enkla medel kan använda sig av bl.a. musik och rörelse för ett ökat välbefinnande hos personer med kognitiv svikt. 38 personer deltog i kursen från 10 av 13 kommuner.

All aktuell forskning visar med hjälp av den senaste tekniken att de grundläggande behoven av rörelse och auditiv stimulans såsom musik tillsammans med rörelse stimulerar hjärna på sätt man inte förut kände till och att möta musik och rörelse på ett anpassat sätt ökar välbefinnandet för individen i stunden. Därför behövs fler satsningar i länet för vård- och omsorgsenheter för att stärka användning av musiken och rörelsen som verktyg i den dagliga verksamheten för att bidra till positiva förbättringar i mötet med individen.

Region Skåne stödjer utvecklingsprojektet *Dans för dementa* som genomförs i samarbete mellan Studieförbundet Vuxenskolan och Skånes dansteater:

- [Dans på schemat för dementa | SVT Nyheter](#)
- [Dance interventions for people with dementia: systematic review and practice recommendations | Semantic Scholar](#)

Äldre och kultur

Sedan länge finns mycket forskning avseende kultur för äldre som bland annat visar på ökat psykiskt välbefinnande, meningsfullhet, bruten isolering och ökad social gemenskap:

- Wilson, C. Dadswell, A. Munn-Giddings, C. & Bungay, H. The Role of Participatory Arts in Developing Reciprocal Relationships amongst Older People: A Conceptual Review of the Literature. *The Journal of Aging and Social Change* 9, 4 2019. DOI: <https://doi.org/10.18848/2576-5310/CGP/v09i04/1-16>
- Tomlinson A, Lane J, Julier J, Duffy LG, Payne A, Mansfield L, et al. A systematic review of the subjective wellbeing outcomes of engaging with visual arts for adults (“working-age”, 15-64 years) with diagnosed mental health conditions. London; 2018. <https://arro.anglia.ac.uk/id/eprint/702832/>
- Creative Health: The Arts for Health and Wellbeing (2017). All-Party Parliamentary Group on Arts Health and Wellbeing. http://www.artshealthandwellbeing.org.uk/appg-inquiry/Publications/Creative_Health_The_Short_Report.pdf

Möten med minnen för personer med demens och deras anhöriga.

Detta startade på Museum of Modern Art i New York. Nationalmuseum har översatt material och handledning till svenska och utbildade Sveriges museum i metodiken. Region Jönköpings län deltog i detta arbete och samlade länets museum och bildade ett nätverk. I dagsläget bedrivs *Möten med minnen* på Vandalorum, Jönköpings läns museum och Norrahammars bruksmuseum.

KulturLust

Målgrupp seniorer som uppgett de känner sig ensamma. Tre omgångar har genomförts i Nässjö kommun. Spridning i länet påbörjades innan pandemin där bland annat Tranås kommun var intresserad. Ekonomiska medel har beviljats från Aktiestinsen och forskning ska påbörjas hösten 2022.

Kultur och natur, en del i den hälsofrämjande vårdmiljön.

Insatser som konferenser och förbättringsarbeten för att öka personalens kunskap och ett ökat användande av kultur och natur i det dagliga vård- och omsorgsarbetet bedrivs.

Kulturprogram inom äldreomsorg – hälso- och sjukvård.

Med hjälp av projektmedel genomfördes ett antal uppskattade kulturprogram inom äldreomsorgen i länet 2004 och *Kultur för hälsa* genomförde ett pilotprojekt 2018/19 med uppskattade kulturprogram inom dels länets hälso- och sjukvård och ett antal kommuners äldreomsorg.

Dansa utan krav!

Den psykiska ohälsan bland unga tjejer är alarmerande hög. Vanliga besvär som huvudvärk och magont är kopplade till depression och psykisk sjukdom senare i livet, samt förenat med en känsla av utanförskap och nedsatt självkänsla.

Socialstyrelsen understryker vikten av att strategier vidtas för att förbättra den psykiska hälsan hos unga. *Dansa utan krav!* är en forskningsbaserad insats för tjejer 13-19 år med psykosomatiska symptom. Den bygger på en forskningsstudie genomförd i Örebro 2008-2011. Studien visade att tjejerna mår bättre efter åtta månaders dans. Interventionen uppvisar hälsoekonomiska vinster. Kostnadseffektiviteten ligger i besparingar för skolhälsovård (minskat antal besök) och ökad livskvalitet i kombination med interventionens låga omkostnader. Studien har publicerats i JAMA Pediatrics och rönt stor uppmärksamhet:

- [Dance Intervention for Adolescent Girls with Internalizing Problems : Effects and Experiences \(diva-portal.org\)](https://diva-portal.org)

Dansa utan krav i Jönköpings län

Region Jönköpings län ska främja ungdomars och unga vuxnas psykiska hälsa. Insatsen *Dansa utan krav!* har ett hälsofrämjande fokus och har i forskning visat långsiktiga effekter, inte enbart på minskade psykosomatiska symptom, utan även en ökad självkänsla vilket är basen för tjejernas psykiska välbefinnande. Sedan starten 2014 har insatsen varit implementerad i 9 av 13 kommuner och bygger på samverkan mellan Region Jönköpings län, olika förvaltningar och verksamheter inom kommuner och externa aktörer. Efter avslutad termin får deltagarna fylla i en utvärdering om hur de upplevde *Dansa utan krav!* För att nära följa att kvalitet och syfte upprätthålls. Region Jönköpings län har fått nationella medel för att delfinansiera den riktade insatsen *Dansa utan krav!* i länets kommuner under uppstart och implementeringsfas. Region Jönköpings län delfinansierar dansinstruktörens lön, står för utbildning samt finansierar tillgång till medlemsportalen.

I landet finns det totalt 586 utbildade *Dans för hälsa*-instruktörer och Nätverket för dansinstruktörer har etablerats.

- [Andrea dansade sig ur psykisk ohälsa | SVT Nyheter](#)
- [Dansa Utan Krav-verksamhet stärker unga tjejers psykiska hälsa | SVT Nyheter](#)
- [artikel-dansa-utan-krav-habo.pdf](#)
- [Dans för Hälsa film 10,22 min – YouTube](#)

Arbetet inom psykosvården

Psykiatri i länet har aktiviteter i heldygnsvården. Det finns målarstuga, musik och dans och bland annat ges en aktivitet som heter Shared reading.

Arbetsterapeuterna arbetar med en behandlingsmetod som heter *Tree Theme Method* - TTM där patienten är aktiv genom att måla. Psykosvården har även ett nära samarbete med kommunerna och den kulturverksamhet som finns i respektive kommun.

REGIONLEDNINGSKONTORET

Mats Bojestig
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

Anette Peterson
Hälsa- och sjukvårdsstrateg

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 61-74

Tid: 2022-04-20 kl. 09:55

Plats: Hasse på Sjökantén, Jönköping

§ 69

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Beslut

Presidiet

- Ger regionledningskontoret i uppdrag att komplettera motionsunderlaget enligt nedan givna medskick.

Sammanfattning

Med anledning av motion från Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Motionsunderlag daterat 2022-04-12
- Protokollsutdrag nämnden 2022-02-22
- Protokollsutdrag presidiet 2022-02-09
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-08-19
- Motion – Kultur för hälsa

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet önskar en utförligare beskrivning och kvantifiering avseende mängden arbetstid och tid för de tjänstepersoner, ledare och grupper som är engagerade i *Kultur för hälsa* och ger regionledningskontoret i uppdrag att komplettera motionsunderlaget i denna del.

Beslutet skickas till

Folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Regionledningskontoret

Motionsunderlag - Kultur för hälsa

Inledning

Med anledning av motion från Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Information i ärendet

Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson, Elisabeth Töre och Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Kultur för hälsa:

- att en specifik tjänst inrättas för arbetet med ”Kultur för hälsa”
- att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet /patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

I motionen beskrivs att folkhälsoarbetet är grunden i ett långsiktigt och tvärvetenskapligt arbete. Region Jönköpings län har ett brett utbud av skilda terapeutiska och kulturella slag inom sjukvård-, hälso- och kultursektorerna. Man menar att verksamheten idag drivs av entusiastiska eldsjäljar som pressar in arbetet med ”Kultur för hälsa” i sina övriga uppdrag utan särskild budget avsatt för arbetet. I motionen beskrivs även behovet av plattformar för kunskapsutbyte och forskningsresultat.

Nuläge

Inom Region Jönköpings län finns idag flera medarbetare som jobbar med *Kultur för hälsa* inom sina ordinarie tjänster och budget finns för dessa tjänster. Styrkan i att vara flera som jobbar med området är att de kan vid behov omfördela och dela på ansvaret kring olika frågor. Sektion folkhälsa samverkar med kommunerna, interna och externa aktörer, samt det ideella föreningslivet i länet kring kultur och hälsa. Ett stort kunskapsutbyte kring arbetsätt och forskning inom området sker både lokalt och nationellt.

Samverkan

Idag finns en grupp med representanter från olika verksamheter i Region Jönköpings län som träffas 4-5 gånger per år. De som ingår i gruppen kommer från:

Regional utveckling (Kulturhuset Spira, Kultur och utveckling), Sektion folkhälsa, representant från specialistvård Habilitering och från Primärvården. Jönköpings läns museum, Jönköpings läns bildningsförbund, Jönköpings läns arkivförbund, Jönköpings läns hembygdsförbund, Kommunerna i Jönköpings län (2 representanter just nu Mullsjö och Jönköping).

I detta forum diskuteras nuläge kring kultur och hälsa området i kommuner, Region Jönköpings län och nationellt. Information delas och sprids från de olika verksamheterna. Målet är att använda de nätverk, plattformar och mötesforum som finns för att samverka i olika frågor.

Nedan beskrivs en del av det arbete som genomförs i Region Jönköpings län inom området.

Kulturunderstödd rehabilitering (KUR)

Sedan 2014 genomför Region Jönköpings län *Kulturunderstödd rehabilitering* (KUR). Utvärdering av den första piloten visade på mycket positiva resultat med minskad sjukskrivning, återgång i arbete och minskade symtom för psykisk ohälsa. Det finns ett flertal kvalitativa studier som visar på ökat psykisk välbefinnande/självkänsla och social gemenskap.

Exempel på kvalitativa forskningsstudier kring kulturaktiviteter som KUR:

- [The use of arts interventions for mental health and wellbeing in health settings - A Jensen, LO Bonde, 2018 \(sagepub.com\)](#)
- [Culture Vitamins – an Arts on Prescription project in Denmark - A Jensen, 2019 \(sagepub.com\)](#)
- [The Culture palette : a randomized intervention study for women with burnout symptoms in Sweden \(diva-portal.org\)](#)
- [‘No one forced anybody to do anything – and yet everybody painted’: Experiences of Arts on Referral, a focus group study | Nordic Journal of Arts, Culture and Health \(idunn.no\)](#) (Artikel är skriven av Paula Bergman på sektion folkhälsa. Artikeln baseras på 5 KUR-grupper där man genomfört fokusgrupper. Det är 30 deltagare i fyra kommuner i Jönköpings län.)

I Region Jönköpings län pågår även en forskningsstudie med kontrollgrupp som beräknas vara klar under 2022 som bland annat följer sjukskrivning och återgång i arbete för målgruppen. Det går inte att finna varken nationell eller internationell kvantitativ forskning med kontrollgrupp gällande återgång i arbete efter deltagande i KUR. Däremot finns det många studier som följt samma målgrupp och genomförts av Socialstyrelsen rekommenderade insatser som till exempel KBT, som visar på svaga eller inga resultat på minskad sjukskrivning och återgång i arbete vilket tyder på svårigheter att för denna målgrupp att återgå i arbete.

Sedan länge erbjuds KUR i Storbritannien och är också en del av insatsen “Social prescribing”, som alla vårdcentral erbjuder:

- [Social prescribing through arts on prescription in a UK city: Participants' perspectives \(Part 1\) - ScienceDirect](#)
- [Arts on Prescription: A review of practice in the UK \(sagepub.com\)](#)

Verksamheten börjar också utvecklas i övriga skandinaviska länder:

- [Arts on prescription in Scandinavia: a review of current practice and future possibilities \(sagepub.com\)](#)
- [WHO/Europe | Evidence-informed policy-making - What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review \(2019\)](#)

Även andra regioner i Sverige arbetar med liknande satsningar:

- Region Skåne, Kultur på recept i primärvården, projektmedel från Finsam <https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/primarvardens-utbildningsenhet/kultur-och-halsa/#181716>
- Västra Götaland 6 kommuner KUR – målgrupp långt ifrån arbetsmarknaden

Andra varianter:

- Dalsland KRE-hälsa, målgrupp långt ifrån arbetsmarknaden <https://www.regiondalarna.se/verksamhet/kultur-och-bildning/prioriterade-utvecklingsomraden/kultur-och-halsa/>
- Östergötland Må bra med kultur – de som ej mår väl slussas till befintlig verksamhet <https://vardgivarwebb.regionostergotland.se/Startsida/Verksamheter/Halso--och-vardutvecklingscentrum/Verksamhetsutveckling-Vard-och-Halsa/Halsoframjande/Kultur-och-halsa/Ma-bra-med-kultur/>
- Region Halland - Uppstart under våren 2022 med handledning från Region Jönköpings län

Resultaten i Region Jönköpings län på hur många KUR recept som har skrivits och hur många grupper som har startats.

	Totalt	2014	2015	2016	2017		2019	*2020	2021	2022
Inkomna remisser	632	58	69	68	97	96	81	*88	45	30
Genomförda grupper	68	8	8	10	9	9	7	*8	6	3
Kommuner										
Värnamo				2	2	2	1	*2	2	1
Gislaved			1	1	1	1	1	*2	1	1
Jönköping		4	4	4	3	2	2	*2	1	1
Habo/Mullsjö		1	1	2	2	2	2		1	
Vetlanda			1	1	1	1	1	*2	1	
Vaggeryd		1	1			1				
Nässjö/Eksjö		2								

* 4 grupper startades upp våren 2020 men fick avslutas på grund av pandemin. 4 grupper startades upp hösten 2020 men smittan ökade och dessa grupper avslutades i november.

När det gäller återgång i arbete efter sjukskrivning ser man i utvärdering av piloten att återgång i arbete har ökat signifikant sex månader efter avslut i *Kultur på recept*. Även den självskattade arbetsförmågan har ökat signifikant efter sex månader vilket ligger i linje med resultaten från intervjuerna där deltagarna beskriver en ökad förmåga att anta och hantera utmaningar.

<https://utveckling.rjl.se/contentassets/658bed3702f241ba8deb3b754ccdd91e/final-rapport-kultur-pa-recept-160607.pdf>

Dans vid neurologisk sjukdom/kognitiv svikt

Dans för dig med Parkinson

Sedan 2013 har Region Jönköpings län erbjudit personer med Parkinsons sjukdom dans som ett komplement till traditionell sjukgymnastik och den farmakologiska behandlingen med mediciner. Professionella dansare/danspedagoger leder *Dans för Parkinson* för att upprätthålla fokus på den konstnärliga och uttrycksfulla dansen där de mer terapeutiska effekterna är en positiv bieffekt. Konceptet kommer från Mark Morris Dance Group (MMDG) Brooklyn, New York och National Parkinsons Foundation i USA som initierade Dance for PD® i 2001. Konceptet har spridit sig stort i USA och England samt globalt, i över 30 länder. Förutom Jönköping har *Dans för Parkinson* startat bl.a. i Värnamo och Nässjö. Det finns ett behov av att starta upp grupper i Gislaved, Eksjö, Vetlanda och Tranås.

Sedan starten i Jönköping har *Dans för Parkinson* spridits sig över landet och erbjudits på bl.a. Balettakademin Umeå, Borås Region Teater Väst, Skånes Dansteater i Region Skåne, Angereds närsjukhus i Västra Götalands Regionen.

Dans för Parkinson erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för Kultur för hälsa Region Stockholm.

Ett nationellt nätverk som undervisar och utvecklar *Dans för Parkinson Sverige* etablerades i 2016. Syftet är att sprida kunskap och utbilda fler pedagoger/dansare som kan undervisa dans för personer med Parkinsons sjukdom regionalt och nationellt.

- [Dance for PD JNT FINAL.pdf \(dropbox.com\)](#)
- [Impact of a weekly dance class on the functional mobility and on the quality of life of individuals with Parkinson's disease \(danceforparkinsons.org\)](#)
- [Fråga får mig att glömma min Parkinsons? | SVT Play](#)

Forskning kring Dans för Parkinson

Dans för Parkinson har under de senaste åren vuxit fram som en alternativ metod för behandling och hälsofrämjande aktivitet vid Parkinsons sjukdom. Det finns en hel del forskning på området men det saknas fortfarande större svenska studier med en bredare bild av ur vilka aspekter dans vid Parkinsons sjukdom kan göra nytta. För att försöka fylla denna lucka har *studie Dans för Parkinson* initierats. Projektet är en samverkan mellan forskare från Sahlgrenska Universitetssjukhuset Göteborg, Jönköpings Universitet och Region Jönköpings län med Västra Götalandsregionen som huvudman för projektet. I projektledningen finns en danspedagog med mångårig erfarenhet av danskurser utifrån konceptet Dance for PD® samt forskare med bred erfarenhet av rehabilitering och Parkinsons sjukdom.

Syftet är att utvärdera hälsorelaterade effekter av dans för personer med Parkinsons sjukdom. Det långsiktiga målet med studien är att kunna ge en beskrivning av ur vilka aspekter *Dans för Parkinson* kan bidra i rehabilitering vid Parkinsons sjukdom. Om nyttan visar sig god är en målsättning att *Dans för Parkinson* ska kunna bli en av aktiviteterna på rehabiliteringspaletten. Om studien visar goda effekter av dans för personer med Parkinson skulle fortsatt arbete kunna omfatta kompetensutveckling för vårdpersonal.

Rehabdansen för dig med stroke

Detta är en speciellt anpassad dans form för personer som har fått en stroke. Under rehab dansen tränas kognitiva, psykiska och sociala förmågor. I rehab dansen integreras även den evidensbaserade RGRM-metoden (Ronnie Gardiner Rhythm and Music Method), där musik och rytm stimulerar hjärnan på ett lustfyllt och roligt sätt. Denna dans form riktar sig till personer som har fått en stroke med varierande funktionsnivå som ett komplement till rehabilitering. Sedan starten i 2019 erbjuds rehab dansen i Jönköping och Nässjö i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan och Neuro Jönköpings län.

Neurodans - dans för personer med olika neurologiska diagnoser erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm.

- [Kultur påskyndar rehabilitering efter stroke - 1177 Vårdguiden](#)
- [Pressrelease RGRM Svensk](#)
- [PRIME PubMed | A dance program to improve gait and balance in individuals with chronic stroke: a feasibility study \(unboundmedicine.com\)](#)
- [Dance for the Improvement of Balance and Gait After Stroke - Full Text View - ClinicalTrials.gov](#)

Rehabdans för dig med MS (Multipel Skleros)

Rehabdans för dig med MS är en kreativ och interaktiv aktivitet där fokus ligger på kravlöshet, rörelseglädje och är anpassad för personer med MS. Dans för personer med MS kan vara ett bra komplement till medicinsk behandling och rehabilitering. Sedan starten år 2020 har Rehabdans för personer med MS erbjudits i Jönköping.

Neurodans - dans för personer med olika neurologiska diagnoser erbjuds på Balettakademin i Stockholm med stöd av Kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm

- [Rehabdans för dig med MS-filmklipp](#)
- [Scottish Ballet: Elevate© \(Dance for Multiple Sclerosis\) – YouTube](#)
- [Ballroom dance for persons with multiple sclerosis: a pilot feasibility study - PubMed \(nih.gov\)](#)
- [A Pilot Study: examining the effects and tolerability of structured dance intervention for individuals with multiple sclerosis - PubMed \(nih.gov\)](#)

Dansens värde för personer med kognitiv svikt - kompetensutveckling för personal som jobbar inom vård och omsorg

Under 2020 anordnades en inspirationskurs för vård- och omsorgspersonal. Inspirationskursen gav en inblick i varför och hur man med enkla medel kan använda sig av bl.a. musik och rörelse för ett ökat välbefinnande hos personer med kognitiv svikt. 38 personer deltog i kursen från 10 av 13 kommuner.

All aktuell forskning visar med hjälp av den senaste tekniken att de grundläggande behoven av rörelse och auditiv stimulans såsom musik tillsammans med rörelse stimulerar hjärna på sätt man inte förut kände till och att möta musik och rörelse på ett anpassat sätt ökar välbefinnandet för individen i stunden. Därför behövs fler satsningar i länet för vård- och omsorgsenheter för att stärka användning av musiken och rörelsen som verktyg i den dagliga verksamheten för att bidra till positiva förbättringar i mötet med individen.

Region Skåne stödjer utvecklingsprojektet *Dans för dementa* som genomförs i samarbete mellan Studieförbundet Vuxenskolan och Skånes dansteater:

- [Dans på schemat för dementa | SVT Nyheter](#)
- [Dance interventions for people with dementia: systematic review and practice recommendations | Semantic Scholar](#)

Äldre och kultur

Sedan länge finns mycket forskning avseende kultur för äldre som bland annat visar på ökat psykiskt välbefinnande, meningsfullhet, bruten isolering och ökad social gemenskap:

- Wilson, C. Dadswell, A. Munn-Giddings, C. & Bungay, H. The Role of Participatory Arts in Developing Reciprocal Relationships amongst Older People: A Conceptual Review of the Literature. *The Journal of Aging and Social Change* 9, 4 2019. DOI: <https://doi.org/10.18848/2576-5310/CGP/v09i04/1-16>
- Tomlinson A, Lane J, Julier J, Duffy LG, Payne A, Mansfield L, et al. A systematic review of the subjective wellbeing outcomes of engaging with visual arts for adults (“working-age”, 15-64 years) with diagnosed mental health conditions. London; 2018. <https://arro.anglia.ac.uk/id/eprint/702832/>
- Creative Health: The Arts for Health and Wellbeing (2017). All-Party Parliamentary Group on Arts Health and Wellbeing. http://www.artshealthandwellbeing.org.uk/appg-inquiry/Publications/Creative_Health_The_Short_Report.pdf

Möten med minnen för personer med demens och deras anhöriga.

Detta startade på Museum of Modern Art i New York. Nationalmuseum har översatt material och handledning till svenska och utbildade Sveriges museum i metodiken. Region Jönköpings län deltog i detta arbete och samlade länets museum och bildade ett nätverk. I dagsläget bedrivs *Möten med minnen* på Vandalorum, Jönköpings läns museum och Norrahammars bruksmuseum.

KulturLust

Målgrupp seniorer som uppgett de känner sig ensamma. Tre omgångar har genomförts i Nässjö kommun. Spridning i länet påbörjades innan pandemin där bland annat Tranås kommun var intresserad. Ekonomiska medel har beviljats från Aktiestinsen och forskning ska påbörjas hösten 2022.

Kultur och natur, en del i den hälsofrämjande vårdmiljön.

Insatser som konferenser och förbättringsarbeten för att öka personalens kunskap och ett ökat användande av kultur och natur i det dagliga vård- och omsorgsarbetet bedrivs.

Kulturprogram inom äldreomsorg – hälso- och sjukvård.

Med hjälp av projektmedel genomfördes ett antal uppskattade kulturprogram inom äldreomsorgen i länet 2004 och *Kultur för hälsa* genomförde ett pilotprojekt 2018/19 med uppskattade kulturprogram inom dels länets hälso- och sjukvård och ett antal kommuners äldreomsorg.

Dansa utan krav!

Den psykiska ohälsan bland unga tjejer är alarmerande hög. Vanliga besvär som huvudvärk och magont är kopplade till depression och psykisk sjukdom senare i livet, samt förenat med en känsla av utanförskap och nedsatt självkänsla.

Socialstyrelsen understryker vikten av att strategier vidtas för att förbättra den psykiska hälsan hos unga. *Dansa utan krav!* är en forskningsbaserad insats för tjejer 13-19 år med psykosomatiska symptom. Den bygger på en forskningsstudie genomförd i Örebro 2008-2011. Studien visade att tjejerna mådde bättre efter åtta månaders dans. Interventionen uppvisar hälsoekonomiska vinster. Kostnadseffektiviteten ligger i besparingar för skolhälsovård (minskat antal besök) och ökad livskvalitet i kombination med interventionens låga omkostnader. Studien har publicerats i JAMA Pediatrics och rönt stor uppmärksamhet:

- [Dance Intervention for Adolescent Girls with Internalizing Problems : Effects and Experiences \(diva-portal.org\)](https://www.diva-portal.org/showText.do?articleId=54444)

Dansa utan krav i Jönköpings län

Region Jönköpings län ska främja ungdomars och unga vuxnas psykiska hälsa. Insatsen *Dansa utan krav!* har ett hälsofrämjande fokus och har i forskning visat långsiktiga effekter, inte enbart på minskade psykosomatiska symptom, utan även en ökad självkänsla vilket är basen för tjejernas psykiska välbefinnande. Sedan starten 2014 har insatsen varit implementerad i 9 av 13 kommuner och bygger på samverkan mellan Region Jönköpings län, olika förvaltningar och verksamheter inom kommuner och externa aktörer. Efter avslutad termin får deltagarna fylla i en utvärdering om hur de upplevde *Dansa utan krav!* För att nära följa att kvalitet och syfte upprätthålls. Region Jönköpings län har fått nationella medel för att delfinansiera den riktade insatsen *Dansa utan krav!* i länets kommuner under uppstart och implementeringsfas. Region Jönköpings län delfinansierar dansinstruktörens lön, står för utbildning samt finansierar tillgång till medlemsportalen.

I landet finns det totalt 586 utbildade *Dans för hälsa*-instruktörer och Nätverket för dansinstruktörer har etablerats.

- [Andrea dansade sig ur psykisk ohälsa | SVT Nyheter](https://www.svt.se/nyheter/andrea-dansade-sig-ur-psykisk-ohalsa)
- [Dansa Utan Krav-verksamhet stärker unga tjejers psykiska hälsa | SVT Nyheter](https://www.svt.se/nyheter/dansa-utan-krav-verksamhet-starcker-unga-tjejers-psykiska-halsa)
- [artikel-dansa-utan-krav-habo.pdf](https://www.svt.se/nyheter/artikel-dansa-utan-krav-habo.pdf)
- [Dans för Hälsa film 10,22 min – YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Arbetet inom psykosvården

Psykiatrin i länet har aktiviteter i heldygnsvården. Det finns målarstuga, musik och dans och bland annat ges en aktivitet som heter Shared reading.

Arbetsterapeuterna arbetar med en behandlingsmetod som heter *Tree Theme Method* - TTM där patienten är aktiv genom att måla. Psykosvården har även ett nära samarbete med kommunerna och den kulturverksamhet som finns i respektive kommun.

REGIONLEDNINGSKONTORET

Mats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anette Peterson
Hälso- och sjukvårdsstrateg

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 26-44

Tid: 2022-02-22 kl. 13:00

Plats: Digitalt

§ 36

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Hälso- och sjukvårdsdirektören ger information om de arbetsområden och pågående aktiviteter som ingår i Region Jönköpings läns arbete med Kultur för hälsa, och hur tjänstetiden för detta arbete ser ut i nuläget.

Nämnden ger medskick inför den fortsatta beredningen av ärendet och ger regionledningskontoret i uppdrag att ta fram ett faktaunderlag till presidiet.

Beslutets antal sidor

1

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 21-39

Tid: 2022-02-09 kl. 08:30

Plats: Digitalt

§ 30

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Motionen anmäls till presidiet. Information ges vid kommande nämndsammanträde den 22 februari.

Beslutets antal sidor

1

Regionfullmäktiges presidium §§ 19-24

Tid: 2021-08-19 kl. 13:00

Plats: Digitalt sammanträde

§ 23

Motion - Kultur för hälsa

Diarienummer: RJL 2021/1342

Beslut

Motionen fördelas till nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård.

Beslutets antal sidor

1

Vänsterpartiet
Region Jönköpings län

MOTION

 Region
Jönköpings län

2021 06 15

2021 -06- 15

Regionfullmäktige
Jönköpings län

Dnr. RJL 2021/1342

Kultur för hälsa

För såväl fysiskt som psykiskt välbefinnande utgör folkhälsoarbete grunden för ett långsiktigt och tvärvetenskapligt arbete i en regions utveckling. Sedan länge är detta ett känt faktum, där alla goda krafter måste samverka inom hälso- och kultursektorerna.

Enligt SCB:s mätningar framgår att inom en nära framtid kommer antalet äldre att öka avsevärt, vilket innebär ett särskilt behov av insatser. Vid sidan av ordinarie verksamheter, kan oväntade skeenden inträffa. Ett sådant exempel är Coronapandemin, som när den klingat av, också kan medföra långvariga rehabiliteringsinsatser.

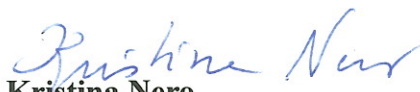
Region Jönköpings län har ett brett utbud av skilda terapeutiska och kulturella slag inom sjukvårds-, hälso- och kultursektorerna. Verksamheter idag drivs av entusiastiska eldsjälur, som mot alla odds pressar in arbetet med "Kultur för hälsa" i sina övriga arbetsuppgifter utan särskild budget. För ett resultat över tid krävs emellertid specifika definierade uppdrag. I en långsiktighet måste man strukturera funktioner som ska bära länge, inte enbart bli korta projekt. Samverkan kräver dessutom plattformar för kunskapsutbyte och forskningsresultat.

För att de övergripande strukturerna ska motsvara de operativa insatsernas mångfald behövs samordnande funktioner, dels inom Region Jönköpings läns folkhälsoarbete, dels att koordination kan upprättas och vara en samlande funktion mellan berörd vårdverksamhet/patienter/deltagare och konstnärliga terapeuter/det fria kulturlivets utövare. Placeringen föreslås huvudsakligen vara kopplad till nämnden för Folkhälsa och sjukvård (FS) i samarbete med Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA). Även om fokus bör ligga på FS, kan ANA involveras med lämpliga aktörer. En positiv synergieffekt kan då bli att fler arbetstillfällen bereds.

Med anledning av ovanstående föreslås:

att en specifik tjänst inrättas för arbetet med "Kultur för hälsa".

att en tjänst inrättas som koordinator mellan berörd vårdverksamhet/patienter/deltagare och kulturterapeuter/konstnärliga utövare.

Kristina Nero
Vänsterpartiet

Bengt-Ove Eriksson
Vänsterpartiet

Elisabeth Töre
Vänsterpartiet

Mikael Ekvall
Vänsterpartiet

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 183-206

Tid: 2022-11-15 kl. 13:00

Plats: Digitalt sammanträde

§ 198

Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Diarienummer: RJL 2021/2146

Beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår regionfullmäktige

- Avslå motionen.

Sammanfattning

Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för äldre att:

- Region Jönköpings län arbetar för att alla vårdcentraler i länet ska erbjuda alla äldre äldresjuksköterska inklusive fast vårdkontakt.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden avslå motionen.

Beslutsunderlag

- Motionssvar daterat 2022-11-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-11-01
- Motionsunderlag, reviderat daterat 2022-10-07
- Protokollsutdrag presidiet 2022-09-20
- Motionsunderlag, reviderat daterat 2022-09-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-04-19
- Protokollsutdrag nämnden 2022-03-29
- Protokollsutdrag presidiet 2022-03-15
- Protokollsutdrag presidiet 2022-01-11
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-10-28
- Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden yrkar för Koalition för Region Jönköpings län att motionen ska avslås.

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 183-206

Tid: 2022-11-15 kl. 13:00

Plats: Digitalt sammanträde

Bengt-Ove Eriksson (V) yrkar för Vänsterpartiet att motionen ska bifallas.

Håkan Karlsson Nyborg (SD) yrkar för Sverigedemokraterna att motionen ska bifallas.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen under proposition och finner att nämnden beslutar att motionen ska avslås.

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

Beslutets antal sidor

2

Regionfullmäktige

Motionssvar - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Förslag till beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår regionfullmäktige

- Avslå motionen.

Sammanfattning

Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för äldre att:

- Region Jönköpings län arbetar för att alla vårdcentraler i länet ska erbjuda alla äldre äldresjuksköterska inklusive fast vårdkontakt.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden avslå motionen.

Information i ärendet

Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för äldre att:

- Region Jönköpings län arbetar för att alla vårdcentraler i länet ska erbjuda alla äldre äldresjuksköterska inklusive fast vårdkontakt

Vårdcentralerna ska enligt patientlagen (2014:821) och hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) utse en fast vårdkontakt för de patienter som behöver eller begär det, för att tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet.

I Region Jönköpings län är det vårdcentralernas vårdsamordnare som innehar uppdraget att vara den fasta vårdkontakten när individen behöver det.

Vårdcentralen har uppdraget att samordna vården för invånare med kroniska sjukdomar, funktionsnedsättningar, sammansatta och komplexa behov, oavsett ålder, diagnos och boendeform.

Uppdraget fungerar i grunden väl men det finns utmaningar kopplat till vårdsamordning av ärenden där andra verksamheter än vårdcentralen utför huvuddelen av vården och där det inte är mest ändamålsenligt att vårdcentralen

utför samordningen. Den huvudsakliga uppföljningen av vårdsamordningen sker i utskrivningsprocessen. Över 90 procent av ärenden som vårdsamordnas rör invånare över 65 år.

Äldresjuksköterska är en specialistutbildning på 60 högskolepoäng. Enligt utdata från personalsystemet har inte Bra Liv några anställda sjuksköterskor med denna utbildning, vilket dock inte helt kan utesluta att det finns sjuksköterskor som har utbildningen. Dock förekommer det att till exempel distriktssköterskor arbetar i funktionen äldresjuksköterska. I andra regioner som har äldremottagningar inom primärvården är kompetenskravet distriktssköterska eller äldresjuksköterska.

För att bli distriktssköterska behöver man gå en vidareutbildning *specialistsjuksköterska med inriktning mot distriktssköterska* på 75 högskolepoäng. I programmet ingår ett flertal kurser där äldre är i fokus, exempelvis omvårdnad inom specialistsjuksköterskans ansvarsområde, Samskapande och avancerad vård i hemmet, God och nära vård för ett hållbart samhälle, verksamhetsförlagd utbildning med nedanstående innehåll:

- hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande omvårdnadsarbete
- primärvårdens och hemsjukvårdens organisation och arbetssätt
- hälsobesök, hälsosamtal och vaccinationsverksamhet
- kliniska bedömningar och beslutsfattande utifrån distriktssköterskans arbetsområde
- metoder för kritiskt reflekterande förhållningsätt i vårdande.

Distriktssköterskorna har en bred utbildning som bland annat ger utökade kunskaper inom primärvård och hemsjukvård, och har ett stort fokus på äldre. Inom Bra Liv har nästan 40 procent av sjuksköterskorna vidareutbildningen till distriktsjuksköterska.

Beslutsunderlag

- Motionssvar daterat 2022-11-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-11-01
- Motionsunderlag, reviderat daterat 2022-10-07
- Protokollsutdrag presidiet 2022-09-20
- Motionsunderlag, reviderat daterat 2022-09-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-04-19
- Protokollsutdrag nämnden 2022-03-29
- Protokollsutdrag presidiet 2022-03-15
- Protokollsutdrag presidiet 2022-01-11
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-10-28
- Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Beslut skickas till

Regionfullmäktige

NÄMND FÖR FOLKHÄLSA OCH SJUKVÅRD

Rachel De Basso
Ordförande nämnd för folkhälsa
och sjukvård

Jane Ydman
Regiondirektör

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 168-190

Tid: 2022-11-01 kl. 08:30

Plats: Rachel De Bassos tjänsterum, Regionens hus

§ 183

Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Diarienummer: RJL 2021/2146

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Avslå motionen.

Sammanfattning

Med anledning av motion från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Motionsunderlag, reviderat daterat 2022-10-07
- Protokollsutdrag presidiet 2022-09-20
- Motionsunderlag, reviderat daterat 2022-09-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-04-19
- Protokollsutdrag nämnden 2022-03-29
- Protokollsutdrag presidiet 2022-03-15
- Protokollsutdrag presidiet 2022-01-11
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-10-28
- Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet föreslår att motionen avslås.

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Regionledningskontoret

Presidium Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Motionsunderlag - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre, reviderat

Inledning

Med anledning av motion från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Information i ärendet

Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för äldre att:

- Region Jönköpings län arbetar för att alla vårdcentraler i länet ska erbjuda alla äldre äldresjuksköterska inklusive fast vårdkontakt

Vårdcentralerna ska enligt patientlagen (2014:821) och hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) utse en fast vårdkontakt för de patienter som behöver eller begär det, för att tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet.

I Region Jönköpings län är det vårdcentralernas vårdsamordnare som innehar uppdraget att vara den fasta vårdkontakten när individen behöver det.

Vårdcentralen har uppdraget att samordna vården för invånare med kroniska sjukdomar, funktionsnedsättningar, sammansatta och komplexa behov, oavsett ålder, diagnos och boendeform.

Uppdraget fungerar i grunden väl men det finns utmaningar kopplat till vårdsamordning av ärenden där andra verksamheter än vårdcentralen utför huvuddelen av vården och där det inte är mest ändamålsenligt att vårdcentralen utför samordningen. Den huvudsakliga uppföljningen av vårdsamordningen sker i utskrivningsprocessen. Över 90 procent av ärenden som vårdsamordnas rör invånare över 65 år.

Äldresjuksköterska är en specialistutbildning på 60 högskolepoäng. Enligt utdata från personalsystemet har inte Bra Liv några anställda sjuksköterskor med denna

utbildning, vilket dock inte helt kan utesluta att det finns sjuksköterskor som har utbildningen. Dock förekommer det att till exempel distriktssköterskor arbetar i funktionen äldresjuksköterska. I andra regioner som har äldremottagningar inom primärvården är kompetenskravet distriktssköterska eller äldresjuksköterska.

För att bli distriktssköterska behöver man gå en vidareutbildning *specialistsjuksköterska med inriktning mot distriktssköterska* på 75 högskolepoäng. I programmet ingår ett flertal kurser där äldre är i fokus, exempelvis omvårdnad inom specialistsjuksköterskans ansvarsområde, Samskapande och avancerad vård i hemmet, God och nära vård för ett hållbart samhälle, verksamhetsförlagd utbildning med nedanstående innehåll:

- hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande omvårdnadsarbete
- primärvårdens och hemsjukvårdens organisation och arbetssätt
- hälsobesök, hälsosamtal och vaccinationsverksamhet
- kliniska bedömningar och beslutsfattande utifrån distriktssköterskans arbetsområde
- metoder för kritiskt reflekterande förhållningsätt i vårdande

Distriktssköterskorna har en bred utbildning som bland annat ger utökade kunskaper inom primärvård och hemsjukvård, och har ett stort fokus på äldre. Inom Bra Liv har nästan 40 procent av sjuksköterskorna vidareutbildningen till distriktssjuksköterska.

REGIONLEDNINGSKONTORET

Mats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anette Peterson
Hälso- och sjukvårdsstrateg

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 138-160

Tid: 2022-09-20 kl. 08:30

Plats: Rachel De Bassos tjänsterum, Regionens hus

§ 157

Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Diarienummer: RJL 2021/2146

Beslut

Presidiet

- Ger regionledningskontoret i uppdrag att komplettera motionsunderlaget enligt givna medskick.

Sammanfattning

Med anledning av motion från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Motionsunderlag, reviderat daterat 2022-09-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Motionsunderlag daterat 2022-04-19
- Protokollsutdrag nämnden 2022-03-29
- Protokollsutdrag presidiet 2022-03-15
- Protokollsutdrag presidiet 2022-01-11
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-10-28
- Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet ger regionledningskontoret i uppdrag att komplettera motionsunderlaget ytterligare, enligt givna medskick.

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Regionledningskontoret

Presidium Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Motionsunderlag - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre, reviderat

Inledning

Med anledning av motion från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Information i ärendet

Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för äldre att:

- Region Jönköpings län arbetar för att alla vårdcentraler i länet ska erbjuda alla äldre äldresjuksköterska inklusive fast vårdkontakt

Vårdcentralerna ska enligt patientlagen (2014:821) och hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) utse en fast vårdkontakt för de patienter som behöver eller begär det, för att tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet.

I Region Jönköpings län är det vårdcentralernas vårdsamordnare som innehar uppdraget att vara den fasta vårdkontakten när individen behöver det.

Vårdcentralen har uppdraget att samordna vården för invånare med kroniska sjukdomar, funktionsnedsättningar, sammansatta och komplexa behov, oavsett ålder, diagnos och boendeform.

Uppdraget fungerar i grunden väl men det finns utmaningar kopplat till vårdsamordning av ärenden där andra verksamheter än vårdcentralen utför huvuddelen av vården och där det inte är mest ändamålsenligt att vårdcentralen utför samordningen. Den huvudsakliga uppföljningen av vårdsamordningen sker i utskrivningsprocessen. Över 90 procent av ärenden som vårdsamordnas rör invånare över 65 år.

Äldresjuksköterska är en specialistutbildning på 60 högskolepoäng. Enligt utdata från personalsystemet har inte Bra Liv några anställda sjuksköterskor med denna

utbildning, vilket dock inte helt kan utesluta att det finns sjuksköterskor som har utbildningen. Dock förekommer det att till exempel distriktssköterskor arbetar i funktionen äldresjuksköterska. I andra regioner som har äldremottagningar inom primärvården är kompetenskravet distriktssköterska eller äldresjuksköterska.

För att bli distriktssköterska behöver man gå en vidareutbildning *specialistsjuksköterska med inriktning mot distriktssköterska* på 75 högskolepoäng. Det är en bred utbildning som bland annat ger utökade kunskaper inom primärvård och hemsjukvård. Inom Bra Liv har nästan 40 procent av sjuksköterskorna vidareutbildningen till distriktsjuksköterska.

REGIONLEDNINGSKONTORET

Mats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anette Peterson
Hälso- och sjukvårdsstrateg

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 75-97

Tid: 2022-05-17 kl. 08:30

Plats: Alba, Rosenlunds vårdcentrum

§ 93

Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Diarienummer: RJL 2021/2146

Beslut

Presidiet

- Ger regionledningskontoret i uppdrag att komplettera motionsunderlaget enligt nedan givna medskick.

Sammanfattning

Med anledning av motion från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Motionsunderlag daterat 2022-04-19
- Protokollsutdrag nämnden 2022-03-29
- Protokollsutdrag presidiet 2022-03-15
- Protokollsutdrag presidiet 2022-01-11
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2021-10-28
- Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet ger regionledningskontoret i uppdrag att komplettera motionsunderlaget i fråga om patientkontrakt och kompetens hos rollen distriktsjuksköterska.

Beslutet skickas till

Regionledningskontoret Folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Regionledningskontoret

Presidium Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Motionsunderlag - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Inledning

Med anledning av motion från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, lämnas information i ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Information i ärendet

Mikael Ekvall, Vänsterpartiet föreslår i motionen Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för äldre att:

- Region Jönköpings län arbetar för att alla vårdcentraler i länet ska erbjuda alla äldre äldresjuksköterska inklusive fast vårdkontakt

Vårdcentralerna ska enligt patientlagen (2014:821) och hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) utse en fast vårdkontakt för de patienter som behöver eller begär det, för att tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet.

I Region Jönköpings län är det vårdcentralernas vårdsamordnare som innehar uppdraget att vara den fasta vårdkontakten när individen behöver det.

Vårdcentralen har uppdraget att samordna vården för invånare med kroniska sjukdomar, funktionsnedsättningar, sammansatta och komplexa behov, oavsett ålder, diagnos och boendeform.

Uppdraget fungerar i grunden väl men det finns utmaningar kopplat till vårdsamordning av ärenden där andra verksamheter än vårdcentralen utför huvuddelen av vården och där det inte är mest ändamålsenligt att vårdcentralen utför samordningen. Den huvudsakliga uppföljningen av vårdsamordningen sker i utskrivningsprocessen. Över 90 procent av ärenden som vårdsamordnas rör invånare över 65 år.

Äldresjuksköterska är en specialistutbildning på 60 högskolepoäng. Enligt utdata från personalsystemet har inte Bra Liv några anställda sjuksköterskor med denna utbildning, vilket dock inte helt kan utesluta att det finns sjuksköterskor som har

utbildningen. Dock förekommer det att t. ex. distriktssköterskor arbetar i funktionen äldresjuksköterska. I andra regioner som har äldremottagningar inom primärvården är kompetenskravet distriktssköterska eller äldresköterska.

REGIONLEDNINGSKONTORET

Mats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anette Peterson
Hälso- och sjukvårdsstrateg

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 45-64

Tid: 2022-03-29 kl. 13:30

Plats: Hotell Högland, Nässjö

§ 59

Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Diarienummer: RJL 2021/2146

Anette Peterson, hälso- och sjukvårdsstrateg, ger information om fast vårdkontakt och vårdsamordnare utifrån regelboken för vårdval inom primärvård i Region Jönköpings län.

Nämnden ger medskick inför den fortsatta beredningen av ärendet och ger regionledningskontoret i uppdrag att ta fram ett faktaunderlag till presidiet.

Beslutets antal sidor

1

Politisk instans §§ Paragrafer

Tid: Datum kl. 08:30

Plats:

Lok al och dyli kt	Lok al och dyli kt
--------------------------------	--------------------------------

§ Paragraf

Informationsärenden till nämnden

- Uppskjuten vård
- Månadsrapport
  - Diskussion förs gällande tillgängligheten inom BUP, hur man arbetar med frågan kommer att presenteras på internatet den 28-29 mars.
  - Presidiet ger nämndsekreteraren i uppdrag att bjuda in sjukvårdsdirektören för Kirurgisk vård till ett kommande nämndsammanträde under våren för att ge en uppföljning av dels uppdraget gällande ekonomi i balans, dels uppdraget gällande arbetsmiljö inom OP/IVA.
- Ukraina - Beredskap inom hälso- och sjukvården
Föredragande ska bjudas in för att informera nämnden om det pågående beredskapsarbetet.
- Budget 2023
En genomgång av direktiv och tidplan för budgetarbetet inför 2023 görs vid nämnden.
- Motion - Inför möjligheten att välja personlig läkare
Diarienummer: RJL 2021/1793
- Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre
Diarienummer: RJL 2021/2146
- Frågor
Fråga som inkom från Vänsterpartiet vid nämndsammanträdet den 22 februari ska besvaras.

Politisk instans §§ Paragrafer

Tid: Datum kl. 08:30

Plats:

Lok al och dyli kt	Lok al och dyli kt
--------------------------------	--------------------------------

Beslutets antal sidor

2

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 1-20

Tid: 2022-01-11 kl. 08:30

Plats: Digitalt

§ 6

Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Diarienummer: RJL 2021/2146

Motionen anmäls till presidiet. Information ges vid ett kommande nämndsammanträde.

Beslutets antal sidor

1

Regionfullmäktiges presidium §§ 31-36

Tid: 2021-10-28 kl. 15:00

Plats: Regionens hus sal A, digitalt

§ 36

Motion - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Diarienummer: RJL 2021/2146

Beslut

Regionfullmäktiges presidium

- Fördelar motionen till nämnden för folkhälsa och sjukvård.

Sammanfattning

Vänsterpartiet har inkommit med en motion – Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för äldre, där man föreslår att: Region Jönköpings län arbetar för att alla vårdcentraler i länet ska kunna erbjuda alla äldre äldresjuksköterska inklusive fast vårdkontakt.

Beslutsunderlag

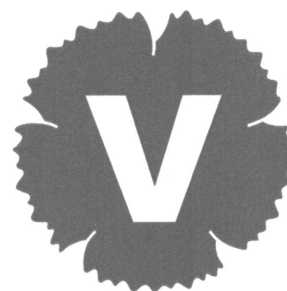
- Motion från Vänsterpartiet - Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för äldre, daterad 2021-10-19

Beslutet skickas till

Nämnden för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt för alla äldre

Sjuksköterskor möter ofta äldre människor i behov av vård och omsorg. Därför är det viktigt med specifik kunskap kring äldres hälsa och om vård av äldre. Det finns många sjuksköterskor som har ett gediget intresse av att möta äldre människor och för att fördjupa sig kring åldrandets alla dimensioner. Äldre har ofta ett komplext vårdbehov och särskilda äldresjuksköterskor inklusive fast vårdkontakt på varje vårdcentral skulle vara en stor trygghet för den ädlare delen av länets befolkning.

Alla äldre ska ha rätt till en fast vårdkontakt och varje vårdcentral ska ha äldresjuksköterska. Det vore ett sätt att uppgradera vården samtidigt som det innebär en ökad trygghet och högre tillgänglighet för alla äldre. Äldresjuksköterskor kan också vara en viktig länk mellan såväl hemsjukvård som särskilt boende och patientansvarig läkare.

Det är viktigt att alla äldre får tillgång till äldresjuksköterska inklusive fast vårdkontakt. Inte för att alla äldre nödvändigtvis är sjuka utan för att det är viktigt att tidigt anlägga en grundläggande trygghet och kommunikationsmetod mellan äldre och vården. Många sjukdomar är så kallade åldersrelaterade sjukdomar som förr eller senare kommer att debutera på ett eller annat sätt. Dessutom måste en del av fokus handla om det förebyggande arbetet. Att ge äldre tidigt stöd och tillgång till god medicinsk kompetens inom åldrandets alla dimensioner är ett bra sätt att arbeta förebyggande.

En ytterligare värdefull aspekt med att det ska finnas äldresjuksköterska på alla vårdcentraler är att det är ett sätt att lyfta äldrevården och att stärka statusen för de sjuksköterskor som väljer att arbeta med omvårdnad, sjukvårdande insatser samt preventiva insatser för den ädlare delen av befolkningen.

Med anledning av ovanstående föreslås:

att Region Jönköpings län arbetar för att alla vårdcentraler i länet ska kunna erbjuda alla äldre äldresjuksköterska inklusive fast vårdkontakt

Mikael Ekvall

Mikael Ekvall
Vänsterpartiets Regiongrupp

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 183-206

Tid: 2022-11-15 kl. 13:00

Plats: Digitalt sammanträde

§ 199

Motion - Stärk kompetensen kring Endometriosis

Diarienummer: RJL 2022/831

Beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår regionfullmäktige

- Anse motionen besvarad.

Sammanfattning

Mikael Ekvall, Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson och Elisabeth Töre, Vänsterpartiet föreslår i motionen Stärk kompetensen kring Endometriosis att:

- Region Jönköpings län påbörjar ett arbete med att stärka kompetensen kring endometriosis med syfte att fler med sjukdomen skall få rätt vård i tid.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen.

Presidiet föreslår nämnden anse motionen besvarad.

Beslutsunderlag

- Motionssvar daterat 2022-11-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-11-01
- Motionsunderlag daterat 2022-07-20
- Protokollsutdrag nämnden 2022-06-21
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Protokollsutdrag regionfullmäktige 2022-04-19
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2022-04-05
- Motion – Stärk kompetensen kring Endometriosis

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden yrkar för Koalition för Region Jönköpings län att motionen ska anses besvaras.

Bengt-Ove Eriksson (V) yrkar för Vänsterpartiet att motionen ska bifallas.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen under proposition och finner att nämnden beslutas att motionen ska anses besvarad.

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 183-206

Tid: 2022-11-15 kl. 13:00

Plats: Digitalt sammanträde

Beslutet skickas till
Regionstyrelsen

Beslutets antal sidor
2

Regionfullmäktige

Motionssvar - Stärk kompetensen kring Endometrios

Förslag till beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår regionfullmäktige

- Anse motionen besvarad.

Sammanfattning

Mikael Ekvall, Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson och Elisabeth Töre, Vänsterpartiet föreslår i motionen Stärk kompetensen kring Endometrios att:

- Region Jönköpings län påbörjar ett arbete med att stärka kompetensen kring endometrios med syfte att fler med sjukdomen skall få rätt vård i tid.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden anse motionen besvarad.

Information i ärendet

Patienterna som har och får endometrios är ofta unga kvinnor i fertil ålder. Kvinnan söker ofta för svårartad mensvärk, blödningstrassel eller svårighet att bli gravid. Vanliga smärtstillande läkemedel hjälper inte. Första vårdkontakten är ofta med ungdomsmottagning eller primärvård.

För att verifiera diagnosen endometrios krävs i många fall kirurgiskt ingrepp med titthålsoperation i buken. Precis som med alla operativa ingrepp finns det vid en titthålsoperation risk för komplikationer t.ex. infektioner eller sammanväxningar i buken som riskerar att göra smärtan värre.

Titthålsoperation ska därför bara genomföras på misstanke om endometrios om det förändrar något i behandlingen beroende på vad man hittar vid operationen.

Vid misstanke om smärtsam endometrios provas grundläggande behandling som utvärderas fortlöpande och justeras vid behov. Behandlingen innefattar hormonbehandling och smärtstillande läkemedel. Detta är för många patienter tillräckligt och i dessa fall avvaktar man med titthålsoperation, eftersom det inte ändrar något i behandlingsregimen.

Ovanstående är en av anledningarna till att ledtid mellan misstanke om diagnos och fastställd diagnos kan vara lång.

I enstaka fall kan endometriosspecifika förändringar ses redan på ultraljud. För att kunna bedöma sådana förändringar krävs specialutbildning. En sådan kompetens ligger utanför primärvårdens uppdrag, och bör ligga hos kvinnokliniken vilket det i nuläget också gör.

I Region Jönköpings län arbetar samtliga vårdcentraler enligt de regionsgemensamma s.k. Fakta-dokumenterna.

Fakta-dokumenterna utgör ett viktigt beslutsstöd för primärvården, och bidrar i hög grad till att bestämma vilka patienter som bör remitteras vidare till sjukhusspecialist. Dokumenterna utarbetas och fastställs av multidisciplinärt sammansatta grupper bestående av representanter från både slutenvård och primärvård (i detta fall Faktagrupp Kvinnohälsa).

Faktadokumenterna baseras alltmer på Nationellt kliniskt kunskapsstöd, där expertgrupper sammanställt bakgrund, symtom, statusfynd, handläggning, behandling och förslag till andra tänkbara diagnoser hos en mängd tillstånd, däribland endometrios. [Endometrios \(nationelltklinisktkunskapsstod.se\)](https://www.nationellt.kunskapsstod.se).

Inom kort kommer lokala tillägg att produceras till ovanstående Endometriisdokument som enkelt kan nås av medarbetarna i Region Jönköpings län.

Uppdraget kring att i samverkan skapa Region Jönköpings läns tillägg ligger hos Faktagrupp Kvinnohälsa.

Utbildning

ST-läkare i allmänmedicin utbildas i endometrios genom bland annat obligatorisk tjänstgöring på kvinnokliniken som för blivande specialister (ST-läkare) i allmänmedicin, i regel pågår under 5-6 veckor.

Inför denna tjänstgöring har ST-läkaren en introduktionsdag. I förberedelsen inför dagen ingår att ST-läkaren ska ha gått igenom socialstyrelsens webbutbildning om endometrios [Socialstyrelsen utbildning](#). Under utbildningsdagen är sedan endometrios ett av de ämnen man tar upp. På detta sätt får nyutbildade specialister i allmänmedicin med sig grundläggande kunskap i ämnet.

Under tjänstgöringen på kvinnokliniken får ST-läkaren delta i mottagningsarbetet och även ha egen gynekologisk mottagning under handledning. Här möter läkaren kvinnor med olika gynekologiska besvär, som t ex kan ha remitterats från vårdcentralerna.

Beslutsunderlag

- Motionssvar daterat 2022-11-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-11-01
- Motionsunderlag daterat 2022-07-20
- Protokollsutdrag nämnden 2022-06-21
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Protokollsutdrag regionfullmäktige 2022-04-19
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2022-04-05

- Motion – Stärk kompetensen kring Endometrios

Beslut skickas till

Regionfullmäktige

NÄMND FÖR FOLKHÄLSA OCH SJUKVÅRD

Rachel De Basso
Ordförande nämnd för folkhälsa
och sjukvård

Jane Ydman
Regiondirektör

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 168-190

Tid: 2022-11-01 kl. 08:30

Plats: Rachel De Bassos tjänsterum, Regionens hus

§ 184

Motion - Stärk kompetensen kring Endometriosis

Diarienummer: RJL 2022/831

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Anse motionen besvarad.

Sammanfattning

Med anledning av motion från Mikael Ekvall, Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson och Elisabeth Töre, Vänsterpartiet lämnas information i ärendet till nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Motionsunderlag daterat 2022-07-20
- Protokollsutdrag nämnden 2022-06-21
- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-20
- Protokollsutdrag regionfullmäktige 2022-04-19
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2022-04-05
- Motion – Stärk kompetensen kring Endometriosis

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet föreslår att motionen ska anses besvarad.

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Regionledningskontoret

Anette Peterson

Presidium Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Motion - Stärk kompetensen kring Endometrios

Inledning

Med anledning av motion från Mikael Ekvall, Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson och Elisabeth Töre, Vänsterpartiet lämnas information i ärendet till nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Information i ärendet

Mikael Ekvall, Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson och Elisabeth Töre, Vänsterpartiet föreslår i motionen Stärk kompetensen kring Endometrios att:

- Region Jönköpings län påbörjar ett arbete med att stärka kompetensen kring endometrios med syfte att fler med sjukdomen skall få rätt vård i tid.

Patienterna som har får endometrios är ofta unga kvinnor i fertil ålder. Kvinnan söker ofta för svårartad mensvärk, blödningstrassel eller svårighet att bli gravid. Vanliga smärtstillande läkemedel hjälper inte. Första vårdkontakten är ofta med ungdomsmottagning eller primärvård.

För att verifiera diagnosen endometrios krävs i många fall kirurgiskt ingrepp med titthålsoperation i buken. Precis som med alla operativa ingrepp finns det vid en titthålsoperation risk för komplikationer t.ex. infektioner eller sammanväxningar i buken som riskerar att göra smärtan värre.

Titthålsoperation ska därför bara genomföras på misstanke om endometrios om det förändrar något i behandlingen beroende på vad man hittar vid operationen.

Vid misstanke om smärtsam endometrios provas grundläggande behandling som utvärderas fortlöpande och justeras vid behov. Behandlingen innefattar hormonbehandling och smärtstillande läkemedel. Detta är för många patienter tillräckligt och i dessa fall avvaktar man med titthålsoperation, eftersom det inte ändrar något i behandlingsregimen.

Ovanstående är en av anledningarna till att ledtid mellan misstanke om diagnos och fastställd diagnos kan vara lång.

I enstaka fall kan endometriosspecifika förändringar ses redan på ultraljud. För att kunna bedöma sådana förändringar krävs specialutbildning. En sådan kompetens

ligger utanför primärvårdens uppdrag, och bör ligga hos kvinnokliniken vilket det i nuläget också gör.

I Region Jönköpings län arbetar samtliga vårdcentraler enligt de regionsgemensamma s.k. Fakta-dokumenterna.

Fakta-dokumenterna utgör ett viktigt beslutsstöd för primärvården, och bidrar i hög grad till att bestämma vilka patienter som bör remitteras vidare till sjukhusspecialist. Dokumenterna utarbetas och fastställs av multidisciplinärt sammansatta grupper bestående av representanter från både slutenvård och primärvård (i detta fall Faktagrupp Kvinnohälsa).

Faktadokumenterna baseras alltmer på Nationellt kliniskt kunskapsstöd, där expertgrupper sammanställt bakgrund, symtom, statusfynd, handläggning, behandling och förslag till andra tänkbara diagnoser hos en mängd tillstånd, däribland endometrios. [Endometrios \(nationelltklinisktkunskapsstod.se\)](https://www.nationelltklinisktkunskapsstod.se).

Inom kort kommer lokala tillägg att produceras till ovanstående Endometriisdokument som enkelt kan nås av medarbetarna i Region Jönköpings län.

Uppdraget kring att i samverkan skapa Region Jönköpings läns tillägg ligger hos Faktagrupp Kvinnohälsa.

Utbildning

ST-läkare i allmänmedicin utbildas i endometrios genom bland annat obligatorisk tjänstgöring på kvinnokliniken som för blivande specialister (ST-läkare) i allmänmedicin, i regel pågår under 5-6 veckor.

Inför denna tjänstgöring har ST-läkaren en introduktionsdag. I förberedelsen inför dagen ingår att ST-läkaren ska ha gått igenom socialstyrelsens webbutbildning om endometrios [Socialstyrelsen utbildning](#). Under utbildningsdagen är sedan endometrios ett av de ämnen man tar upp. På detta sätt får nyutbildade specialister i allmänmedicin med sig grundläggande kunskap i ämnet.

Under tjänstgöringen på kvinnokliniken får ST-läkaren delta i mottagningsarbetet och även ha egen gynekologisk mottagning under handledning. Här möter läkaren kvinnor med olika gynekologiska besvär, som t ex kan ha remitterats från vårdcentralerna.

REGIONLEDNINGSKONTORET

Mats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anette Peterson
Hälso- och sjukvårdsstrateg

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 106-130

Tid: 2022-06-21 kl. 13:00

Plats: Digitalt via zoom

§ 127

Motion - Stärk kompetensen kring Endometriosis

Diarienummer: RJL 2022/831

På grund av tekniska problem ersätts Elisabeth Töre (V) av Bengt-Ove Eriksson (V) under detta ärende på ordförandens fråga. Nämnden finner att det finns särskilda skäl att Elisabeth Töre (V) ges möjlighet att tjänstgöra igen vid kommande ärende, förutsatt att de tekniska omständigheterna har löst sig.

Anette Peterson, hälso- och sjukvårdsstrateg, ger information om nuvarande vårdprocess, beslutsstöd och utbildning avseende diagnosen endometriosis inom Region Jönköpings län.

Nämnden ger medskick inför den fortsatta beredningen av ärendet och ger regionledningskontoret i uppdrag att ta fram ett faktaunderlag till presidiet.

Beslutets antal sidor

1

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 61-74

Tid: 2022-04-20 kl. 09:55

Plats: Hasse på Sjökanten, Jönköping

§ 66

Motion - Stärk kompetensen kring Endometriosis

Diarienummer: RJL 2022/831

Motionen anmäls till presidiet. Information ges vid ett kommande nämndsammanträde.

Beslutets antal sidor

1

Regionfullmäktige §§ 16-37

Tid: 2022-04-19 kl. 10:00

Plats: Rosensalen, Rosenlunds vårdcentrum

§ 35

Motion - Stärk kompetensen kring Endometriosis

Diarienummer: RJL 2022/831

Beslut

Regionfullmäktige

- Beslutar anmäla motionen och lägga den till handlingarna.

Sammanfattning

Mikael Ekvall, Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson och Elisabeth Töre för Vänsterpartiet har inkommit med en motion; Stärk kompetensen kring Endometriosis. I motionen föreslås att Region Jönköpings län påbörjar ett arbete med att stärka kompetensen kring endometriosis med syfte att fler med sjukdomen skall få rätt vård i tid.

Motionen har fördelats till nämnd för folkhälsa och sjukvård för vidare behandling.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag presidiet 2022-04-04
- Motion daterad 2022-03-30

Beslutet skickas till

Regionledningskontoret

Beslutets antal sidor

1

Regionfullmäktiges presidium §§ 8-14

Tid: 2022-04-05 kl. 15:30

Plats: Regionens hus sal A

§ 12

Motion - Stärk kompetensen kring Endometriosis

Diarienummer: RJL 2022/831

Beslut

Regionfullmäktiges presidium

- Fördelar motionen, stärk kompetensen kring Endometriosis till nämnd för folkhälsa och sjukvård för behandling.

Sammanfattning

Mikael Ekvall, Kristina Nero, Bengt-Ove Eriksson och Elisabeth Töre för Vänsterpartiet har inkommit med en motion; Stärk kompetensen kring Endometriosis. I motionen föreslås att Region Jönköpings län påbörjar ett arbete med att stärka kompetensen kring endometriosis med syfte att fler med sjukdomen skall få rätt vård i tid.

Beslutsunderlag

- Motion daterad 2022-03-30

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Dnr. EJL 2022/831

Stärk kompetensen kring Endometrios

Endometrios innebär att vävnad som liknar livmoderslemhinnan växer utanför livmodern. Ungefär en av tio som menstruerar har sjukdomen. Sjukdomen är alltså vanligt förekommande och borde rimligen klassificeras som en folksjukdom. Trots detta är kunskapen om endometrios bristfällig och det är många drabbade som vare sig får rätt vård eller vård i tid för sjukdomen. Inom vården som riktar sig till barn- och unga är kunskap kring sjukdomen och dess tidiga symptom mycket betydelsefull. Det är nämligen inte bara vuxna kvinnor som menstruerar utan även barn. En tidig korrekt diagnos ökar förutsättningarna för att patienten skall kunna få rätt vård i rätt tid.

Det är därför nödvändigt att skolsköterskor, skolläkare, allmänläkare i primärvård har god kunskap kring sjukdomen. Det gäller så klart även vårdpersonal på ungdomsmottagningar. Utan en diagnos och rätt behandling fortsätter kroppen att invärtes skada sig själv. Många unga och vuxna kvinnor med endometrios lider alldeles för mycket och helt i onödan.

Även lärare skulle kunna göra en viktig insats här kring flickor med endometrios. Många flickor är frånvarande från exempelvis idrotten eller hela skolveckor under sin menstruation på grund av svåra smärtor. En lyhörd lärare kan i många fall öppna dörren till att uppmärksamma problemet genom att ställa frågor till eleven och föräldrar, visa omsorg och förståelse.

Det finns en omfattande kunskapsbrist kring endometrios, därför är det viktigt att Region Jönköpings län arbetar med att förbättra kunskapen och stärka kompetensen kring sjukdomen. Det kan bland annat handla om att stärka kompetensen kring att tolka det ultraljud som görs vid misstanke om gynekologiska avvikelser. Skillnaden på en fortbildningsinsats här kan vara skillnaden mellan att ett fynd hittas eller inte hittas.

Väldigt många kvinnor som lider av endometrios vittnar om att de inte blivit tagna på allvar, att de som mött dem i vården inte har velat gå till botten med deras smärta utan istället bara skrivit ut Alvedon. Det är svårt att tro att patienter med den här sjukdomen skulle behandlas på samma sätt om det hade varit en mansdominerad sjukdom. Det är ett sorgligt konstaterande att rotande strukturer i samhället innebär att många kvinnor inte blir tagna på allvar kring sin smärtproblematik och att de många gånger blir omedvetet förminskade.

Enligt 1177 kan det ta lång tid att få rätt diagnos vid endometrios. Vidare skriver 1177 att det är vanligt att sjukdomen misstas för vanlig mensvärk, urinvägsinfektion eller IBS och att patienten skall söka vård igen om problemen kvarstår. Men med rätt kunskap och kompetensförstärkande insatser kan antalet fall där endometrios mistas för något annat minskas och fler kan få rätt vård i rätt tid.

Med anledning av ovanstående föreslås:

att Region Jönköpings län påbörjar ett arbete med att stärka kompetensen kring endometrios med syfte att fler med sjukdomen skall få rätt vård i tid

Mikael Ekvall (V)

Kristina Nero (V)

Bengt-Ove Eriksson (V)

Elisabeth Töre (V)

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 183-206

Tid: 2022-11-15 kl. 13:00

Plats: Digitalt sammanträde

§ 200

Motion - Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Diarienummer: RJL 2022/1146

Beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår regionfullmäktige

- Anse motionen besvarad.

Sammanfattning

Agnetha Lundberg, Samuel Godrén och Håkan Nyborg, Sverigedemokraterna föreslår i motionen Fler vårdplatser inom rättspsykiatri att:

- Regionen påbörjar ett arbete med inriktningen att utöka antalet rättspsykiatriska vårdplatser inom vår egen region.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden anse motionen besvarad.

Beslutsunderlag

- Motionssvar daterat 2022-11-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-11-01
- Motionsunderlag daterat 2022-07-21
- Protokollsutdrag nämnden 2022-06-21
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2022-06-02
- Motion – Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden yrkar för Koalition för Region Jönköpings län att motionen ska anses besvarad.

Håkan Karlsson Nyborg (SD) yrkar för Sverigedemokraterna att motionen ska bifallas.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen under proposition och finner att nämnden beslutar att motionen ska anses besvarad.

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 183-206

Tid: 2022-11-15 kl. 13:00

Plats: Digitalt sammanträde

Beslutet skickas till
Regionstyrelsen

Beslutets antal sidor
2

Regionfullmäktige

Motionssvar - Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Förslag till beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår regionfullmäktige

- Anse motionen besvarad.

Sammanfattning

Agnetha Lundberg, Samuel Godrén och Håkan Nyborg, Sverigedemokraterna föreslår i motionen Fler vårdplatser inom rättspsykiatri att:

- Regionen påbörjar ett arbete med inriktningen att utöka antalet rättspsykiatriska vårdplatser inom vår egen region.

Nämnden har fått information och presidiet har behandlat motionen. Presidiet föreslår nämnden anse motionen besvarad.

Information i ärendet

Nationellt finns det totalt 1269 rättspsykiatriska vårdplatser och det planeras för utbyggnad med 166 plaster fram till 2024.

Region Jönköpings län har för närvarande 8 patienter placerade i Vadstena med säkerhetsklass 3. Kostnaden för en vårdplats i Jönköping ligger på ca 2/3 av vad kostnaden är i Vadstena

Den uppgivna kostnaden i motionen för köpt vård i Vadstena avser samtliga platser oavsett säkerhetsklass. Behov av köpt vård för säkerhetsklass 1 och 2 kvarstår även efter en eventuell utbyggnad av platser för säkerhetsklass 3 i Jönköping. Det finns idag ett större behov av antal rättspsykiatriska platser än de som finns tillgängliga inom Region Jönköpings län i kombination med de avtalade 30 platserna i Vadstena.

En utbyggnad av platser i Jönköping för säkerhetsklass 3 skulle underlätta patienternas rehabilitering och övergång från slutenvård till öppenvård i sin närmiljö. Samtidigt har det varit svårt inom rättspsykiatri genom åren, även om vi nu tror att det är ett område som växer med ökade volymer inom rättspsykiatrisk öppenvård och behov av närhet till det samhälle där man kommer leva framöver. Att bygga nytt är en lång process, är mycket dyrt och skulle ställa

stora krav på övriga byggnationer på Ryhovsområdet. Därför har analysen hittills varit att avvakta ytterligare något och fortsätta köpa vård i Vadstena.

Behovet är identifierat enligt den interna utredningen som är gjord inom verksamheten och arbetet fortsätter med att kartlägga och analysera på vilket sätt Region Jönköpings län bäst tillgodoser framtida behov av platser på säkerhetsnivå 3.

Beslutsunderlag

- Motionssvar daterat 2022-11-08
- Protokollsutdrag presidiet 2022-11-01
- Motionsunderlag daterat 2022-07-21
- Protokollsutdrag nämnden 2022-06-21
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2022-06-02
- Motion – Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Beslut skickas till

Regionfullmäktige

NÄMND FÖR FOLKHÄLSA OCH SJUKVÅRD

Rachel De Basso
Ordförande nämnd för folkhälsa
och sjukvård

Jane Ydman
Regiondirektör

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 168-190

Tid: 2022-11-01 kl. 08:30

Plats: Rachel De Bassos tjänsterum, Regionens hus

§ 185

Motion - Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Diarienummer: RJL 2022/1146

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Anse motionen besvarad.

Sammanfattning

Med anledning av motion från Agnetha Lundberg, Samuel Godrén och Håkan Nyborg, Sverigedemokraterna lämnas information i ärendet till nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Motionsunderlag daterat 2022-07-21
- Protokollsutdrag nämnden 2022-06-21
- Protokollsutdrag presidiet 2022-05-17
- Protokollsutdrag regionfullmäktiges presidium 2022-06-02
- Motion – Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet föreslår att motionen ska anses besvarad.

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Regionledningskontoret

Anette Peterson

Presidium Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Motion - Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Inledning

Med anledning av motion från Agnetha Lundberg, Samuel Godrén och Håkan Nyborg, Sverigedemokraterna lämnas information i ärendet till nämnd för folkhälsa och sjukvård. Efter behandling i presidiet för nämnd för folkhälsa och sjukvård skrivs förslag till beslut.

Information i ärendet

Agnetha Lundberg, Samuel Godrén och Håkan Nyborg, Sverigedemokraterna föreslår i motionen Fler vårdplatser inom rättspsykiatri att:

- Regionen påbörjar ett arbete med inriktningen att utöka antalet rättspsykiatriska vårdplatser inom vår egen region.

Nationellt finns det totalt 1269 rättspsykiatriska vårdplatser och det planeras för utbyggnad med 166 plaster fram till 2024.

Region Jönköpings län har för närvarande 8 patienter placerade i Vadstena med säkerhetsklass 3. Kostnaden för en vårdplats i Jönköping ligger på ca 2/3 av vad kostnaden är i Vadstena

Den uppgivna kostnaden i motionen för köpt vård i Vadstena avser samtliga platser oavsett säkerhetsklass. Behov av köpt vård för säkerhetsklass 1 och 2 kvarstår även efter en eventuell utbyggnad av platser för säkerhetsklass 3 i Jönköping. Det finns idag ett större behov av antal rättspsykiatriska platser än de som finns tillgängliga inom Region Jönköpings län i kombination med de avtalade 30 platserna i Vadstena.

En utbyggnad av platser i Jönköping för säkerhetsklass 3 skulle underlätta patienternas rehabilitering och övergång från slutenvård till öppenvård i sin närmiljö. Samtidigt har det varit svårt inom rättspsykiatri genom åren, även om vi nu tror att det är ett område som växer med ökade volymer inom rättspsykiatrisk öppenvård och behov av närhet till det samhälle där man kommer leva framöver. Att bygga nytt är en lång process, är mycket dyrt och skulle ställa

stora krav på övriga byggnationer på Ryhovsområdet. Därför har analysen hittills varit att avvakta ytterligare något och fortsätta köpa vård i Vadstena.

Behovet är identifierat enligt den interna utredningen som är gjord inom verksamheten och arbetet fortsätter med att kartlägga och analysera på vilket sätt Region Jönköpings län bäst tillgodoser framtida behov av platser på säkerhetsnivå 3.

REGIONLEDNINGSKONTORET

Mats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anette Peterson
Hälso- och sjukvårdsstrateg

Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 106-130

Tid: 2022-06-21 kl. 13:00

Plats: Digitalt via zoom

§ 128

Motion - Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Diarienummer: RJL 2022/1146

Anette Peterson, hälso- och sjukvårdsstrateg, ger information om nuvarande struktur för och behov av rättspsykiatriska vårdplatser inom Region Jönköpings län samt genomförd utredning avseende detta.

Nämnden ger medskick inför den fortsatta beredningen av ärendet och ger regionledningskontoret i uppdrag att ta fram ett faktaunderlag till presidiet.

Beslutets antal sidor

1

Presidium - Nämnd för folkhälsa och sjukvård §§ 75-97

Tid: 2022-05-17 kl. 08:30

Plats: Alba, Rosenlunds vårdcentrum

§ 82

Motion - Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Diarienummer: RJL 2022/1146

Motionen anmäls till presidiet. Information ges vid ett kommande nämndsammanträde.

Beslutets antal sidor

1

Regionfullmäktiges presidium §§ 15-20

Tid: 2022-06-02 kl. 15:00

Plats: Digitalt

§ 18

Motion - Fler vårdplatser inom rättspsykiatri

Diarienummer: RJL 2022/1146

Beslut

Regionfullmäktiges presidium

- Fördelar motionen, fler vårdplatser inom rättspsykiatri till Nämnd för folkhälsa och sjukvård för behandling.

Sammanfattning

Agnetha Lundberg, Samuel Godrén och Håkan Nyborg för Sverigedemokraterna har inkommit med en motion; fler vårdplatser inom rättspsykiatri. I motionen förslås – att regionen påbörjar ett arbete med inriktningen att utöka antalet rättspsykiatiska vårdplatser inom vår egen region.

Beslutsunderlag

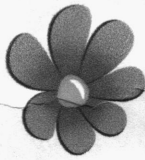
- Motion daterad 2022-04-28

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutets antal sidor

1

Sverigedemokraterna
Trygghet & Tradition

Region
Jönköpings län

2022-04-28

Dnr. RJL 2022/1146

Motion om fler vårdplatser inom rättspsykiatri.

Region Jönköping har 12 platser för rättspsykiatrisk slutenvård och har utöver det ett avtal med region Östergötland om att hyra 30 vårdplatser i Vadstena.

Kostnaden för dessa 30 vårdplatser är 96 milj. kr/år. Det är drygt 8000 kr/dygn. Vårdplatserna är i säkerhetsklass 2 och 3.

Man kan fundera över om kostnaden är skälig eller om det finns någon vinstmarginal för Östergötland på detta avtal.

Överenskommelsen mellan regionerna är löpande och uppsägningstiden för båda parter är 2 år. Man kan då komma överens om förändring vad gäller antalet vårdplatser.

Från Sverigedemokraterna anser vi att man bör titta närmare på att bygga ut på hemmaplan för att på sikt utöka antalet vårdplatser i säkerhetsklass 3 inom vår egen region och minska den köpta vården.

Vad som kännetecknar rättspsykiatri är att det alltid är långa vårdtider, ibland livslångt, och regionen styr inte själva över varken inflöde eller utflöde.

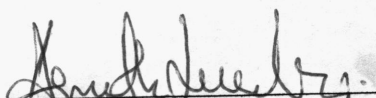
Det är dock så att när de rättspsykiatriska patienterna väl blir friskare är det en fördel om de kan placeras på hemmaplan eftersom tiden för övergång till öppen rättspsykiatrisk vård då kan kortas. Öppenvården har i dagsläget 22 patienter.

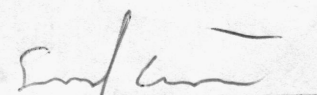
Avgörande för säkerheten vid säkerhetsklass 3 är att det finns fortlöpande kontroll av var patienterna befinner sig vid t.ex permission eller s.k "frigång". Det ska finnas låsbara okrossbara fönster och dörrar som låses och öppnas av personal. Det är alltså inga extraordinära säkerhetsåtgärder som krävs. Den stora majoriteten av vårdplatsbehovet är säkerhetsklass 3.

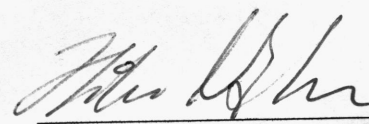
De tillfällen när personer är häktade och behöver vård får i dagsläget häktespersonal vara med hela tiden då kliniken inte har "häktesstandard" Det vore inga stora kostnader att inreda ett rum för detta ändamål heller och rummet kan användas som ordinarie plats när behovet av denna högre klassificering inte krävs.

Sverigedemokraterna föreslår därför regionfullmäktige besluta att:

-regionen påbörjar ett arbete med inriktningen att utöka antalet rättspsykiatriska vårdplatser inom vår egen region.

Agnetha Lundberg

Samuel Godrén

Håkan Nyborg

Regionstyrelsens arbetsutskott §§ 184-198

Tid: 2022-12-13 kl. 09:00

Plats: Sal A, Regionens hus

§ 193

Aktieägartillskott till RJL tågdepån i Nässjö AB

Diarienummer: RJL 2021/72

Beslut

Regionstyrelsen förslår regionfullmäktige

- Region Jönköpings län tillskjuter ett villkorat aktieägartillskott på 20 000 000 kronor till RJL tågdepån i Nässjö AB.

Regionstyrelsens arbetsutskott

- Ger regionledningskontoret i uppdrag att ta fram underlag som belyser finansieringsförutsättningarna för RJL Tågdepån i Nässjö AB.

Sammanfattning

RJL tågdepån i Nässjö AB har ökade räntekostnader som en följd av högre ränta och av att driftstarten av tågdepån i Nässjö är framflyttad jämfört med ursprunglig plan. För att hantera ovanstående behöver Region Jönköpings län tillskjuta ett villkorat aktieägartillskott på 20 000 000 kronor till RJL tågdepån i Nässjö AB. Återbetalning av det villkorade aktiekapitalet ska ske till Region Jönköpings län när det är möjligt enligt aktiebolagslagen

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-12-02

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden föreslår att ett uppdrag ges till regionledningskontoret att ta fram underlag som belyser finansieringsförutsättningarna för RJL Tågdepån i Nässjö AB.

Malin Wengholm (M) yrkar bifall till yrkande lydande:

Med anledning av såväl principen om egenfinansiering av investeringar som rådande ränteläge bör RJL besluta om att egenfinansiera tågdepån istället för att lånefinansiera tågdepån.

- Att RJL beslutar om att egenfinansiera tågdepån.
- Att regionledningskontoret får i uppdrag att ta fram de underlag som krävs för att RJL ska kunna egenfinansiera tågdepån.

Regionstyrelsens arbetsutskott §§ 184-198

Tid: 2022-12-13 kl. 09:00

Plats: Sal A, Regionens hus

Beslutsgång

Ordföranden finner att arbetsutskottet bifaller föreliggande förslag till beslut samt bifaller ordförandes förslag om uppdrag till regionledningskontoret.

Finner att arbetsutskottet på fråga avslår Malin Wengholms yrkande.

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

Regionledningskontoret – ekonomiavdelningen

Beslutets antal sidor

2

Regionfullmäktige

Aktieägartillskott till RJL tågdepån i Nässjö AB

Förslag till beslut

Regionstyrelsen förslår Regionfullmäktige

- Region Jönköpings län tillskjuter ett villkorat aktieägartillskott på 20 000 000 kronor till RJL tågdepån i Nässjö AB

Sammanfattning

RJL tågdepån i Nässjö AB har ökade räntekostnader som en följd av högre ränta och av att driftstarten av tågdepån i Nässjö är framflyttad jämfört med ursprunglig plan. För att hantera ovanstående behöver Region Jönköpings län tillskjuta ett villkorat aktieägartillskott på 20 000 000 kronor till RJL tågdepån i Nässjö AB. Återbetalning av det villkorade aktiekapitalet ska ske till Region Jönköpings län när det är möjligt enligt aktiebolagslagen.

Information i ärendet

Bakgrund

Enligt beslutad budget för 2020 ska den tågdepå som Region Jönköpings län avser att bygga i Nässjö läggas i helägt bolag. Regionfullmäktige har beslutat om nytt bolag för ändamålet och föreslagit benämningen RJL tågdepån Nässjö AB (nedan kallat bolaget). I beslutet ingår att tillskjuta bolaget ett aktiekapital om 50 000 kronor.

Regionfullmäktige har beslutat om en maximal utgift om 722 200 000 kronor för byggnation av tågdepå. Regionfullmäktige har också beslutat om att bolaget får uppta lån till max 722 200 000 kronor med borgensåtagande från Region Jönköpings län. Bolaget har under november månad 2020 tagit upp en kredit för att kunna finansiera byggnationen. Kostnaden för byggnationen av tågdepån prognostiseras i nuläget blir lägre än beslutat belopp och bedöms bli cirka 150 miljoner lägre.

Bolaget har ingått ett arrendeavtal om 50 år med Trafikverket avseende 40 000 kvadratmeter av Nässjö 13:2. Arrendeavtalet är från 2020-08-01 – 2070-12-31. Årlig arrendeavgift är 400 000 kronor.

Bolaget hyr ut depån till marknadsmässig hyra till Region Jönköpings län. Hyran är beräknad till 37 945 000 kronor per år (basår oktober 2020). Hyresavtalet med Region Jönköpings län var planerad att starta 2023-02-01.

Tågdepån beräknas vara klar under tredje kvartalet och slutbesiktigas under oktober/november 2023. Tillträdesdag beräknas till den 1 januari 2024. Detta innebär att de första hyresintäkterna kommer till bolaget blir 2024-01-01.

Aktieägartillskott

Bolaget har enligt tidigare beslut i regionfullmäktige (2021-02-09) erhållit ett aktieägartillskott på 3 500 000 kronor för att hantera uppstartskostnader fram till 2023-01-31.

Uppstartskostnader avser arrende, räntekostnader för maskiner och inventarier, samt administration som enligt redovisningsregler inte kan bokföras som tillgångar för byggprojektet av tågdepån utan måste kostnadsföras.

I kalkylen för hyran om 37 945 000 kronor årligen ingår uppstartskostnaden för arrende, ränta, och administration. Det innebär att det beräknas bli ett överskott i bolaget efter att hyresdebiteringen startat.

Bolaget har under 2022 fått ökade räntekostnader som en följd av höjd ränta på krediten. Detta är en följd av riksbankens räntehöjningar.

För att hantera uppstartskostnaderna från 2023-02-01 och ökade räntekostnader behövs det tillskjutas ett villkorat aktieägartillskott på 20 000 000 kronor från Region Jönköpings län till RJL tågdepån i Nässjö AB.

Återbetalning av det villkorade aktiekapitalet ska ske till Region Jönköpings län när det är möjligt enligt aktiebolagslagen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-12-02

Beslut skickas till

RJL Tågdepån i Nässjö AB
Regionledningskontoret ekonomi

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Maria Berghem
Ekonomidirektör

Regionstyrelsens arbetsutskott §§ 184-198

Tid: 2022-12-13 kl. 09:00

Plats: Sal A, Regionens hus

§ 194

Förändrad organisation och verksamhetsdrift av hälso- och sjukvårdens journaldepåer

Diarienummer: RJL 2022/2925

Beslut

Regionstyrelsen föreslås

- Godkänna organisationsförändring innebärande att organisation och verksamhetsdrift av hälso- och sjukvårdens journaldepåer (Länssjukhuset Ryhov, Värnamo Sjukhus samt Höglandssjukhuset) överförs till regionledningskontorets centrala arkivorganisation.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har stora depåer av patientjournaler på länets sjukhus – Länssjukhuset Ryhov, Värnamo Sjukhus och Höglandssjukhuset.

Vid översyn och förändringar av verksamhetsorganisationen vid regionbildningen kom bland annat sjukhusens stora ”journalarkiv” att hamna inom olika verksamhetsområden vilket har gjort att det idag inte finns någon sammanhållande arkivorganisation för Region Jönköpings län. Förändringen är en del i att skapa en enhetlig arkivorganisation enligt beslut i regionstyrelsen 2021-05-11.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2022-10-28

Beslutsgång

Ordföranden finner att arbetsutskottet föreslår regionstyrelsen besluta enligt förslag.

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

Beslutets antal sidor

1

Regionstyrelsen

Förändrad organisation och verksamhetsdrift av hälso- och sjukvårdens journaldepåer

Förslag till beslut

Regionstyrelsen

- Godkänner organisationsförändring innebärande att organisation och verksamhetsdrift av hälso- och sjukvårdens journaldepåer (Länssjukhuset Ryhov, Värnamo Sjukhus samt Högländssjukhuset) överförs till regionledningskontorets centrala arkivorganisation.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har stora depåer av patientjournaler på länets sjukhus – Länssjukhuset Ryhov, Värnamo Sjukhus och Högländssjukhuset.

Vid översyn och förändringar av verksamhetsorganisationen vid regionbildningen kom bland annat sjukhusens stora ”journalarkiv” att hamna inom olika verksamhetsområden vilket har gjort att det idag inte finns någon sammanhållande arkivorganisation för Region Jönköpings län. Förändringen är en del i att skapa en enhetlig arkivorganisation enligt beslut i regionstyrelsen 2021-05-11.

Information i ärendet

Inom Region Jönköpings län pågår ett arbete sedan 2017 med att se över arkivvården för Region Jönköpings län. Arbetet har inneburit en översyn av lokaler för arkiv men även översyn av hur dokument, handlingar och annat material hanteras. Stora brister har upptäckts i de lokaler där detta förvaras samt att det inte har funnits någon sammanhållande strategi för hantering och vård.

För att säkerställa att Region Jönköpings län framöver hanterar detta enligt lagar och föreskrifter föreslås en verksamhetsförändring innebärande att regionledningskontorets centrala arkivorganisation tar över organisation och verksamhetsdrift av hälso- och sjukvårdens journaldepåer. Verksamheten kommer fortsatt ha ansvar för materialet tills planerat arkivhus står klart, då överlämnas materialet till arkivmyndigheten och ansvaret flyttas över till arkivorganisationen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2022-10-28

Beslut skickas till

Regionledningskontoret – kansliavdelningen, ekonomi
Verksamhetsstöd och service – staben
Medicinsk vård – staben

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Siv Kullberg
Kanslidirektör

Regionstyrelsens arbetsutskott §§ 184-198

Tid: 2022-12-13 kl. 09:00

Plats: Sal A, Regionens hus

§ 195

Ombyggnation och utrustning – CT-lab i Eksjö

Diarienummer: RJL 2022/3161

Beslut

Regionstyrelsen föreslås

1. Godkänna inköp av utrustning till en maximal kostnad på 11 000 000 kronor.
2. Godkänna ombyggnation till en maximal kostnad på 4 500 000 kronor.

Sammanfattning

CT-verksamheten i Eksjö är idag fördelad över två labb placerade på plan 4. Ombyggnad och utbyte av datortomograf (CT) på labb 5 pågår och beräknas klart och i drift vecka 14, 2023. Efter driftsättning av labb 5 planeras ombyggnad och byte av utrustning på labb 4.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-12-07
- Ritning

Beslutsgång

Ordföranden finner att arbetsutskottet föreslår regionstyrelsen besluta enligt förslag.

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

Beslutets antal sidor

1

Regionstyrelsen

Ombyggnation och utrustning – CT-labb i Eksjö

Förslag till beslut

Regionstyrelsen

1. Godkänner inköp av utrustning till en maximal kostnad på 11 000 000 kronor.
2. Godkänner ombyggnation till en maximal kostnad på 4 500 000 kronor.

Sammanfattning

CT-verksamheten i Eksjö är idag fördelad över två labb placerade på plan 4. Ombyggnad och utbyte av datortomograf (CT) på labb 5 pågår och beräknas klart och i drift vecka 14, 2023. Efter driftsättning av labb 5 planeras ombyggnad och byte av utrustning på labb 4.

Information i ärendet

Röntgenkliniken i Region Jönköpings län ska göra utbyte av den andra CT-apparaten i Eksjö under våren/sommaren 2023. Första CT-apparaten beräknas vara klar och i drift vecka 14, 2023. Den nya CT utrustningen är tyngre och större och har en annan teknisk kylning än nuvarande utrustning, nya utrustningen är vattenkyld, den nuvarande luftkyld.

Ombyggnad av labb 4 planeras påbörja i samband med att labb 5 blir klart eftersom besparingar kan göras då utrymme som används för in- och uttransport av utrustningen kan användas även för denna investering innan det behöver återställas. Alternativet är utrymmet återställs och sedan behöver öppnas igen när labb 4 ska göras om.

Labb 4 används idag som akutlabb, därför varierar antal undersökningar dag från dag. I snitt görs cirka 200 undersökningar i veckan på labb 4, varav den största delen av dessa undersökningar är akuta. Lokalerna används flitigt dygnet runt och är slitna. Generellt är dagens lokaler inte anpassade för dagens tekniska maskiner varken vad avser storlek, tyngd eller optimalt funktion.

De nya datortomograferna har dubbelenergi, vilket skapar en del förbättringar och det kan exempelvis utföras datortomografi av hjärta/kranskärl. Befintlig maskin är sliten och är i behov av utbyte.

Användarvänlighet, patientsäkerhet och MT/IT/strålsäkerhet är några av de anledningar som gör att det är väldigt bra att ha samma typer av utrustningar. På sikt kommer det inom Region Jönköpings län finnas samma typ av CT-utrustning i hela länet, vilket är ytterligare ett steg bättre i de nämnda aspekterna. Det ger dessutom möjlighet att ha samma metoder och ge lika vård i hela Region Jönköpings län.

CT till labb 4 i Eksjö DNR 2022/3161	
Ur ett medborgar- och kundperspektiv bidrar investeringen med:	
Ökad tillgänglighet	Ingen påverkan
Ökad patientsäkerhet	Liten påverkan
Förbättrade kliniska resultat	Stor påverkan
Mindre obehag för patienten	Liten påverkan
Mindre tidsåtgång för patienten	Liten påverkan
Ur ett process- och produktionsperspektiv bidrar investeringen med:	
Frigöra resurser genom kortare behandlingstid	Ingen påverkan
Förbättrad metod (högre prestanda)	Stor påverkan
Förbättrad arbetsmiljö	Stor påverkan
Ur ett lärande- och förnyelseperspektiv bidrar investeringen med:	
Förbättrat arbetssätt	Stor påverkan

Finansiering

- För ombyggnationen på maximalt 4 500 000 kronor finns reserverat utrymme i investeringsplanen 2023.
- Utrymme för utrustning för 11 000 000 kr finns reserverat i verksamhetens budget för specificerade investeringar 2023.
- Eventuella kostnader för lös utrustning och ökade IT-kostnader finansieras av verksamhetsområdet. Hyreskostnaden för verksamheten påverkas inte.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-12-07
- Ritning

Beslut skickas till

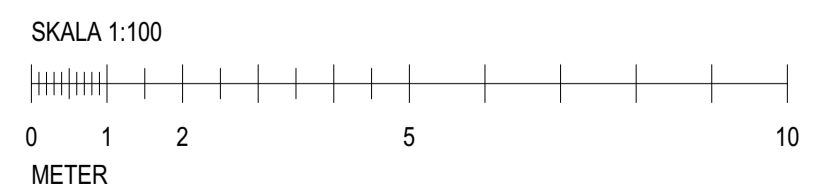
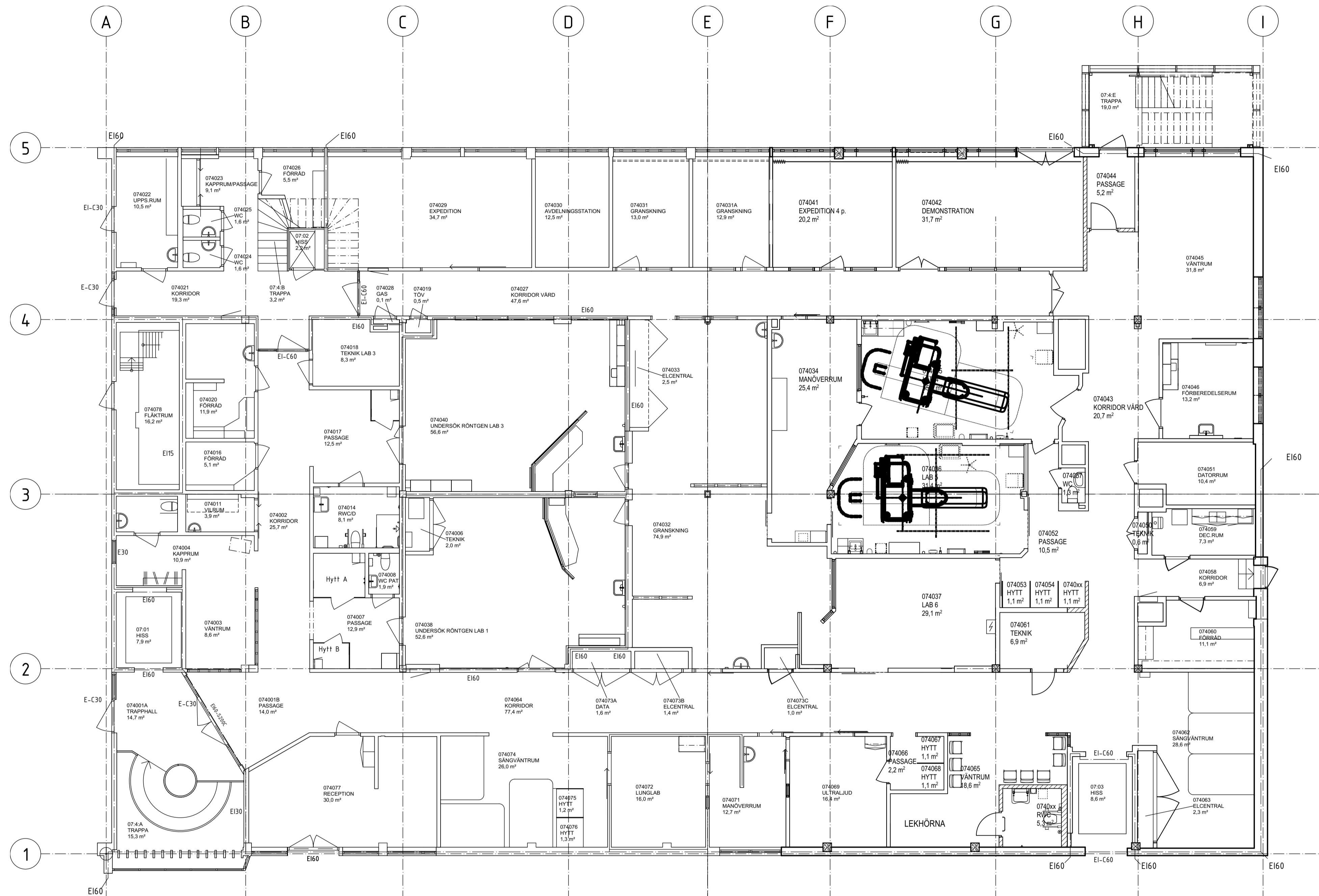
Psykiatri, rehabilitering och diagnostik
Verksamhetsstöd och Service
Regionledningskontoret Ekonomi

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Maria Berghem
Ekonomidirektör

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN
<p>Orienteringsfigur</p>				
<p>STATUS / SKEDE BYGGHANDLING</p>				<p>REVISIONSDATUM</p>
<p>Projektor: Regi Jönköpings län Box 704 57, 251 00, 251 00</p>				
<p>UPPRAG NR: 1 19 015 0, RITAD AV JUMA / MAHAL DATUM: 2022-07-08, PROJEKTR NR RUL 201-F0370 ANSVARIG: CATHERINE HUGOSSON</p>				
<p>Liljewall CT EKSJÖ LAB 5 RITNINGSHÄLL HÖGLANDSSJUKHUSET EKSJÖ, HUS 07 PLANER 1:100, ÖVERSİKT, BLIVANDE UTSEENDE PLAN 4 SKALA: A1 = 1:100, A3 = 1:200 RITNINGNUMMER: A-40-1-07-0400</p>				

☒	A	LILJEWALL ARKITEKTER AB
☒	K	SWECO STRUCTURES AB
☒	V	SWECO SYSTEMS AB
☒	E	SWECO SYSTEMS AB

Regionstyrelsens arbetsutskott §§ 184-198

Tid: 2022-12-13 kl. 09:00

Plats: Sal A, Regionens hus

§ 196

Avskrivning fordringar

Diarienummer: RJL 2022/3168

Beslut

Regionstyrelsen föreslås

- Godkänna avskrivning av två fordringar på totalt 359 647 kronor.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har två vårdärenden där fordringarna överstiger 100 000 kronor. Region Jönköpings läns tidigare upphandlade inkassobolag ändrade rutiner i slutet av 2018 för fordringar som saknade svenskt personnummer och slutade att hantera dessa. Fordringar som saknade svenskt personnummer för 2018 och 2019 behöver därför skrivas av.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-12-01

Beslutsgång

Ordföranden finner att arbetsutskottet föreslår regionstyrelsen besluta enligt förslag.

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

Beslutets antal sidor

1

Regionstyrelsen

Avskrivning fordringar

Förslag till beslut

Regionstyrelsen

- Godkänner avskrivning av två fordringar på totalt 359 647 kronor.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har två vårdärenden där fordringarna överstiger 100 000 kronor. Region Jönköpings läns tidigare upphandlade inkassobolag ändrade rutiner i slutet av 2018 för fordringar som saknade svenskt personnummer och slutade att hantera dessa. Fordringar som saknade svenskt personnummer för 2018 och 2019 behöver därför skrivas av.

Information i ärendena

Region Jönköpings läns tidigare upphandlade inkassobolag Lowell AB för hantering av inkassoärenden ändrade rutiner i slutet av 2018 för fordringar som saknade svenskt personnummer och slutade att hantera dessa. Det nya upphandlade inkassobolaget kan hantera fordringar som saknar svenskt personnummer men fordringarna får inte vara äldre än tre år enligt god inkassosed. När ärendena av olika anledningar inte går att driva vidare behöver dessa skrivas av. Avskrivning av ärenden över 100 000 kronor ska beslutas av regionstyrelsen.

Första ärendet gäller en gäldenär som inte har svenskt personnummer där beloppet just nu uppgår till 116 170 kronor och där skälet till att ärendet som avser vårdfordringar inte kan drivas vidare är att vårt dåvarande inkassobolag 2019 slutade hantera ärenden som inte hade svenskt personnummer.

Det andra ärendet gäller en gäldenär som inte har svenskt personnummer där beloppet just nu uppgår till 243 477 kronor och där skälet till att ärendet som avser vårdfordringar inte kan drivas vidare är att vårt dåvarande inkassobolag 2019 slutade hantera ärenden som inte hade svenskt personnummer.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-12-01

Beslut skickas till

Regionledningskontoret - ekonomi

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Maria Berghem
Ekonomidirektör

Regionstyrelsens arbetsutskott §§ 184-198

Tid: 2022-12-13 kl. 09:00

Plats: Sal A, Regionens hus

§ 197

Almedalsveckan 2023

Diarienummer: RJL 2022/2298

Beslut

Regionstyrelsen föreslås

1. Godkänna föreliggande förslag på en länsgemensam satsning under Almedalsveckan 2023
2. Utse regionstyrelsens arbetsutskott att ingå i politisk styrgrupp för den länsgemensamma arenan

Sammanfattning

Almedalsveckan är Sveriges största demokrativecka som samlar nationella, regionala och kommunala representanter tillsammans med näringslivet, civilsamhället och Sveriges makthavare. Alla perspektiv kan mötas i samtal, debatt, möten och nätverkande. Jönköpings län behöver rikta fokus på för länet prioriterade områden utifrån olika perspektiv. En gemensam mötesplats i Almedalen innebär goda möjligheter att få tillträde till beslutsfattare och opinionsbildare för att driva länets viktiga frågor.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-16

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden föreslår att en justering görs avseende styrgrupp, att detta är regionstyrelsens arbetsutskott, vilket bifalls av arbetsutskottet.

Beslutsgång

Ordföranden finner att arbetsutskottet föreslår regionstyrelsen besluta enligt förslag, med föreslagen ändring av styrgrupp.

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

Beslutets antal sidor

1

Regionstyrelsen

Medverkan i Almedalen 2023

Förslag till beslut

Regionstyrelsen

1. godkänner föreliggande förslag på en länsgemensam satsning under Almedalsveckan 2023
2. utser regionstyrelsens presidium att ingå i politisk styrgrupp för den länsgemensamma arenan

Sammanfattning

Almedalsveckan är Sveriges största demokrativecka som samlar nationella, regionala och kommunala representanter tillsammans med näringslivet, civilsamhället och Sveriges makthavare. Alla perspektiv kan mötas i samtal, debatt, möten och nätverkande. Jönköpings län behöver rikta fokus på för länet prioriterade områden utifrån olika perspektiv. En gemensam mötesplats i Almedalen innebär goda möjligheter att få tillträde till beslutsfattare och opinionsbildare för att driva länets viktiga frågor.

Information i ärendet

Jönköpings län har flera stora utmaningar när det gäller långsiktiga frågor som demografi, urbanisering, kompetensförsörjning, näringslivsutveckling och infrastruktur. Dessa för med sig mer specifika utmaningar kring frågor som exempelvis landsbygdsutveckling, bostadsförsörjning, person- och godstransporter, digitalisering och attraktivitet.

För att säkra länets långsiktigt hållbara utveckling behöver dessa utmaningar vändas till fördelar och styrkor. Länet behöver positionera sig nationellt som ett attraktivt, dynamiskt och utvecklingsorienterat län inom prioriterade områden. Detta arbete är långsiktigt och behöver ske på bred front både inom och utom länet.

Inom hälso- och sjukvården pågår ett genomgripande utvecklingsarbete nationellt där Region Jönköpings län utmärker sig genom att leda och driva utvecklingen på ett sätt som över tid gynnar länets invånare och skapar förutsättningar att lösa välfärdsutmaningarna. För att lyckas krävs emellertid samverkan, nätverkande och nationell samsyn.

Almedalsveckan är Sveriges största demokrativecka och en internationell föregångare på området. Syftet med Almedalsveckan är att vara en demokratisk

mötesplats för alla som vill lyfta och driva en fråga de brinner för. Under veckan möts beslutsfattare och makthavare, civilsamhälle, näringsliv och andra organisationer i debatt, dialog, möten, nätverk och omvärldsanalys. Möjligheten att få tillträde till beslutsfattare och opinionsbildare är stor för att rikta fokus på för länet viktiga frågor.

Almedalsveckan 2023 arrangeras mellan 27 juni-1 juli i Visby. Nytt för 2023 är att veckan flyttat till vecka 26 samt att programmet invigs på tisdag kväll och avslutas lördag kväll. Riksdagspartierna delar på dagarna med det första talet av partiledare klockan 11.00 på dagen och det andra talet av partiledare klockan 19.00.

2019 och 2022 arrangerades en läns gemensam mötesplats under Almedalsveckan med syftet att driva opinion för gemensamma frågor med nationell bärighet. Syftet var att skapa en plattform för samtal, möten och dialog, att stärka bilden av ett samlat län nationellt såväl som inom länet och genom att samlat profilera länets aktörer stärka bilden av länet som ett attraktivt, dynamiskt och utvecklingsorienterat län med goda framtidsutsikter.

Regional utveckling samordnar arbetet och för samtal med länets kommuner, Jönköping University och Länsstyrelsen för att skapa en liknande arena inför 2023. Kostnaderna för satsningen 2022 summerades till 978 000 kronor, vilka fördelades mellan de arrangerande parterna. Utöver detta tillkom kostnader för politiker och medarbetare på plats, resor, boenden och traktamenten.

2023 föreslås den läns gemensamma arenan i samverkan mellan länets aktörer utvecklas vidare med syfte och mål att:

- Driva/skapa opinion för viktiga politiska frågor/beslut för länet med nationell bärighet.
- Skapa en plattform och mötesplats för samtal, möten och nätverk såväl nationellt som inom länet.
- Stärka bilden av Jönköpings län som ett attraktivt, dynamiskt och utvecklingsorienterat län med starka framtidsutsikter samt synliggöra länet, dess kommuner, aktörer och styrkeområden.
- Stärka befintliga relationer och skapa nya dialogtytor

Utvecklingsområden att ta i beaktande inför medverkan 2023.

- Programupplägg; färre och tydligare områden som vi samverkar runt och som har bärighet under hela året i vårt övriga påverkansarbete.
- Kommunikationsresurs; bör vara med under hela planeringsfasen och för genomförande på plats.
- Säkerhet; ta fram ett tydligare upplägg runt säkerhetsrutiner som förankras tydligt.

En politisk styrgrupp (förslagsvis RSAU) tillsätts med uppgift att besluta om innehåll och ekonomi. En operativ styrgrupp tillsätts med deltagare från våra samverkanspartners.

Kostnaderna för den gemensamma satsningen 2023 beräknas till mellan 950 000 och 1 100 000 kronor, beroende på storlek på monter och prisökning jämfört med 2022.

Utgiften hanteras av regionstyrelsen. Därtill kommer kostnader för politikers och medarbetares närvaro, boende och resor vilket hanteras enligt ordinarie rutiner.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-16

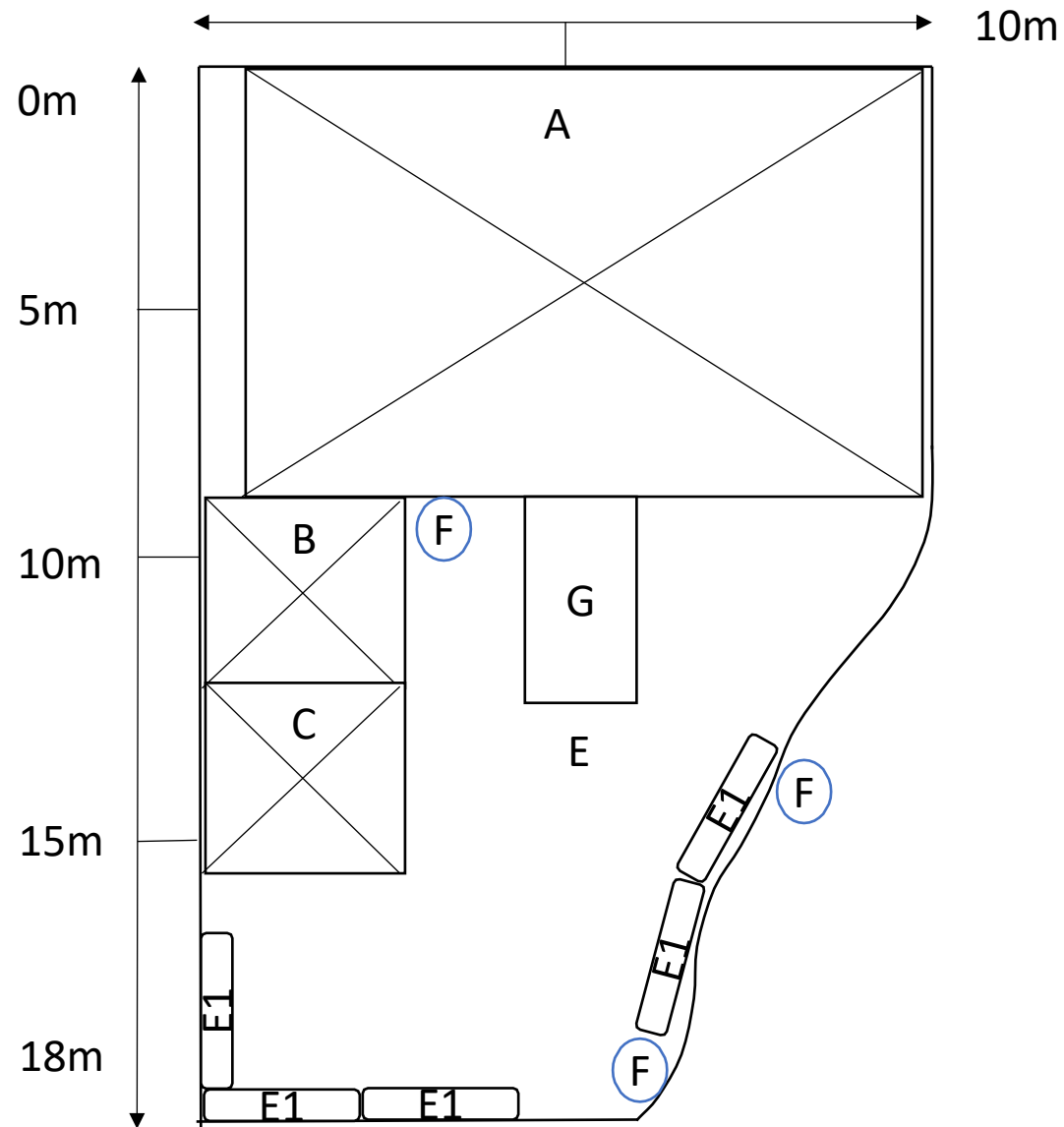
Beslut skickas till

Regional utvecklingsavdelningen
Regionledningskontoret kansli

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

- A** – Tält 10*10m - Dörr samt öppningsbara sidor mot söder och öster.
- B** och **C** – Tält 3*3m för möten och servering med öppningsbar sida mot öster.
- E** – möblerad uteplats med loungemöbler, cafébord, högtalare och växter; **E1**
- F** – Beachflaggor/gatupratare/högtalare
- G** – Ramp med låg vinkel för tillgänglighet
- Markplatsens** totala mått blir 18*10m